

Spēle ar vietvārdiem PARALĒLĀ PILSĒTA

PAR PROJEKTU

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Projekta mērķis ir paplašināt un spēcināt Eiropas amatierzinātnes sabiedrību. Amatierzinātne jeb sabiedriskā zinātne ir atvērtās zinātnes virziens, kuru raksturo sabiedrības iesaistīšanās zinātniskajā pētniecībā dažādos veidos, piemēram, kā novērotājiem, finansētājiem, datu vācējiem, datu analītiķiem.

2024. gadā projekta ietvaros visas Valmieras novada publiskās bibliotēkas iesaistījās "Vietvārdu talkā", lai kopā savāktu Valmieras un Valmieras novada vietu nosaukumus, kas tiek lietoti patlaban vai ir lietoti agrāk. Veikts aktīvs darbs visā novadā, iesaistot kopienu, rīkojot stāstu pasākumus, aicinot cilvēkus atzīmēt vietvārdus kartē un dalīties ar savām fotogrāfijām.

JAUNIEŠU IESAISTE

Lai projektā tiktu iesaistītas dažādas paaudzes, īpašas norises tika piedāvātas pilsētu jauniešiem. Rīkotas vairākas tikšanās reizes – ekskursija, radoša darbnīca, lekcija – un notikusi kopīga darbošanās pie izstādes tapšanas.

Kopīgi strādājot ar vietvārdiem un uzklausot jauniešu idejas par darba attēlošanu fiziskā formātā, tapusi vietvārdu izstāde "Paralēlā pilsēta", kurā ietverta jauniešu ideja parādīt vietvārdus no cita skatu punkta.

Tiešsaistes nodarbība kopā ar Sanitu Reinsoni, Dr. philol., Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošo pētnieci, sabiedriskās zinātnes vēstnesi Latvijā.

Ekskursija "Mizo Pārgaujas banānus!". Ekskursija radīta no jauniešu vietvārdiem, kas savākti projektā.

Mākslīgā intelekta praktiskā darbnīca kopā ar Eviju Mirķi, PhD, Rīgas Tehniskās universitātes pētnieci.

KAS IR "PARALĒLĀ PILSĒTA"

Tie ir mums zināmie Valmieras novada pilsētu vietvārdi, ko vietējie jaunieši izcēluši un parādījuši dažādās realitātēs. Šajā izstādē vietvārdi apskatīti no trīs dažādām pasaulei:

1. mūsu pierastā realitāte ar vietas fotogrāfiju mūsdienās vai senatnē;
2. iedomāts vietvārda atainojums bērna acīm;
3. mākslīgā intelekta virtuāls redzējums par vietvārdu daiļdarba formā.

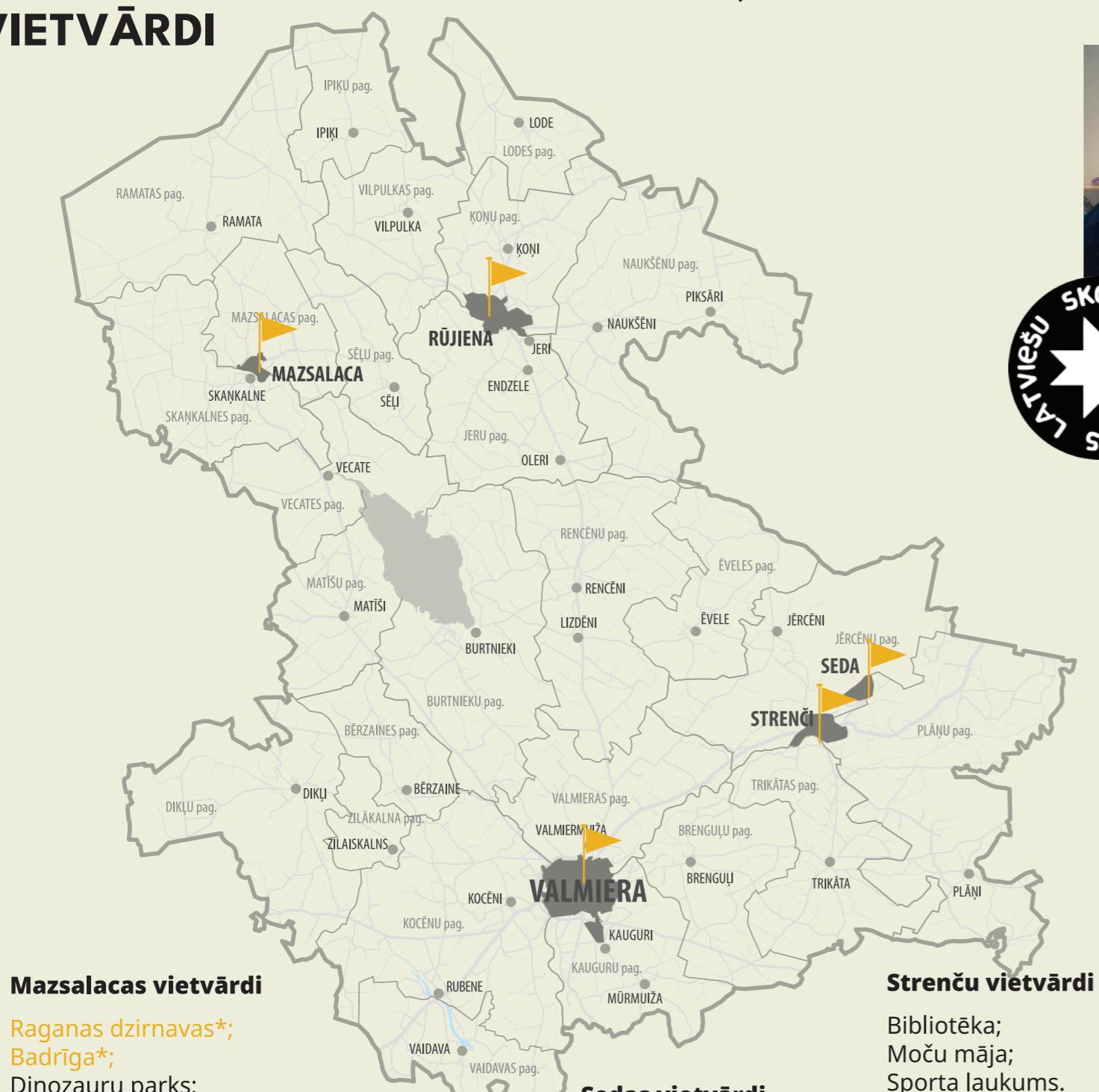
Virtuālā izstāde

Virtuālā izstāde Valmieras Integrētās bibliotēkas mājaslapā biblioteka.valmiera.lv

SADARBĪBA

Lai taptu izstāde, vietvārdi piedāvāti bērniem no dažādām vietām Vidzemē un pasaulē, lūdzot uzzīmēt savu fantāziju. Savukārt, jaunieši no Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenčiem un Valmieras to papildinājuši ar mākslīgā intelekta programmās veidotiem sacerējumiem. Virtuālajā izstādē iekļauti 40 vietvārdi, kurus izcēluši jaunieši, savukārt fiziskajā izstādē ievietoti 19 vietvārdi, kuriem radītas visas 3 paralēlās formas.

"PARALĒLĀ PILSĒTA" IZSTĀDĒ IEKĻAUTIE VIETVĀRDI

Mazsalacas vietvārdi
Raganas dzirnavas*;
Bādrīga*;
Dinozaurus parks;
Igaunīši*;
Maitu puriņš*;
Daugēna cirks*;
Velna kancele*;
Āža krogs;
X-alas*;
Govs ala*;
Klintspilis;
Zagļu ciems;
Aurupīte.

Rūjienas vietvārdi
Plauktiņbode;
Dušēlnieki*;
Brūnču māja;
Melnais īcis*;
Meitu māja.

Sedas vietvārdi
Pionieri akmens;
Peregruzka*;
Karjers*;
Šautuve*;
Prudka*;
Sarkanās mājas;
Caurules*;
Smilšu kalnīni*;
Porovozik (vilcieniņš);
Netirais ceļš*.

Strenču vietvārdi
Bibliotēka;
Moču māja;
Sporta laukums.

Valmieras vietvārdi
Banāni, Banānu mājas;
Apalais veikalss*;
Dzelzītis;
Stikla skola;
Putriņu mežs;
Mazā Parīze*;
Vāverlaukums;
Putnu būris;
Varoņu skola*;
Bebru sala*.

IZSTĀDES TAPŠANĀ PIEDALĪJĀS

Stokholmas Latviešu skolas bērni veido darbus "Paralēlā pilsēta"

Reykjavík Latvian school Islandē bērni veido darbus izstādei "Paralēlā pilsēta"

Jaunieši no Valmieras, Rūjienas, Mazsalacas, Strenčiem un Sedas

Aleksandra Kauliņa
Anna Soloveiko
Armands Kalniņš
Marta Kazaka Madara Senkāne
Kristīne Federe Samanta Krūmiņa
Daniels Kalniņš Elīza Ziediņa
Aleksandrs Vāle Taras Prosolkov
Marta Irbe Līva Evelīna Videmane

Jauniešu organizācija
VIBJO "Sudraba ZIRG's"

Valmieras integrētā
BIBLIOTĒKA

Finansē Eiropas Savienība

* Šie vietvārdi apskatāmi tikai virtuālajā izstādē Valmieras Integrētās bibliotēkas mājaslapā

VĀVERLAUKUMS

Pirmā reize vāverlaukumā - ar tēvu sešu gadu vecumā. Mācīja viņš man ar riteni braukt, kas man absolūti nesanāca. Kaut kā beigās viņš pacēla balsi, un pēkšni, kā atbildes reakcijā, pratu noturēt līdzsvaru uz velosipēda. Nu jau ar ričuku braukāju vairākus gadus. Kad tuvojās 18. dzimšanas diena, nācās likt B kategorijas tiesības - mutere teica, ka labāk nolikt agrāk, nekā vēlāk, jo tad būs grūtāk.

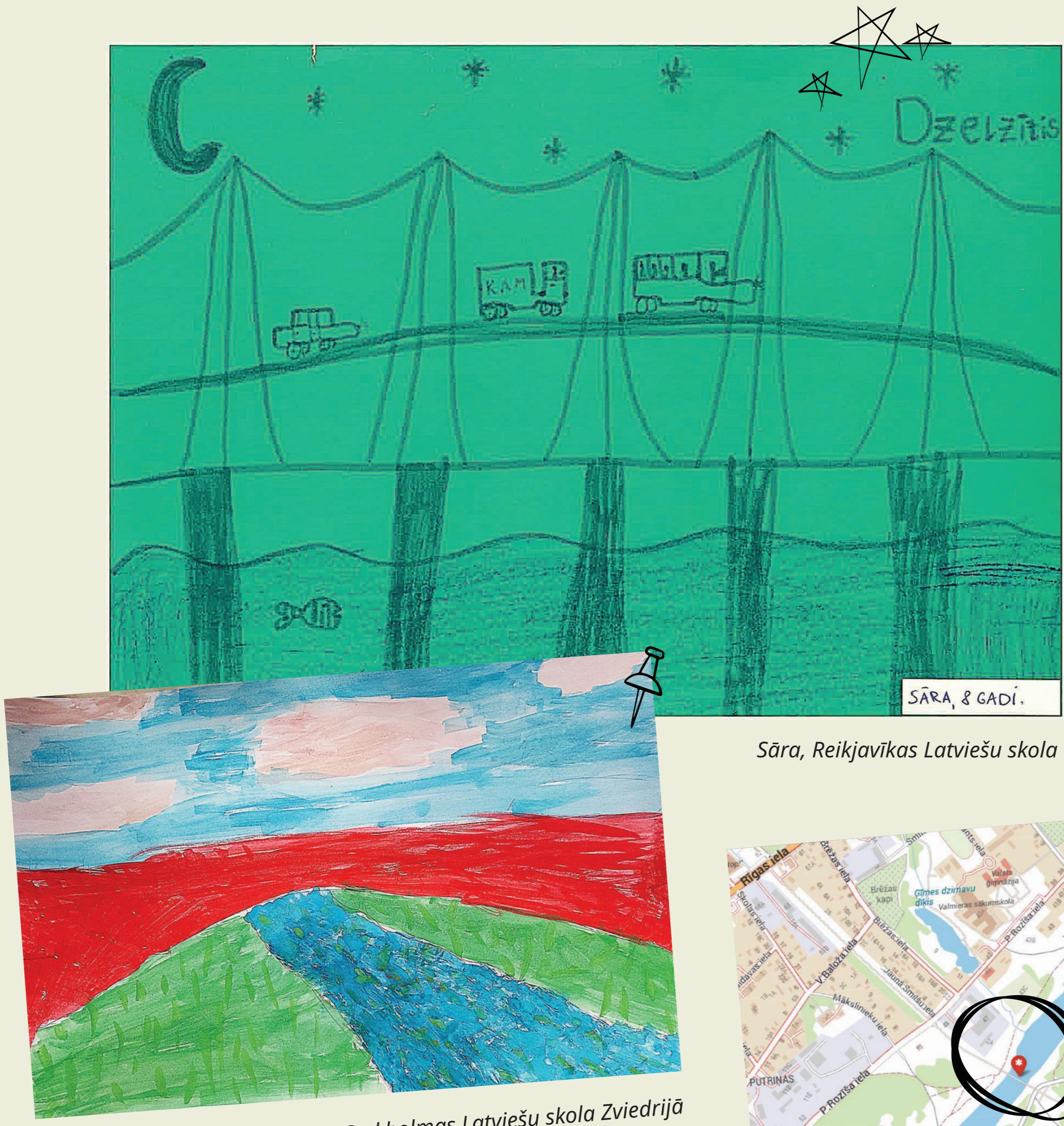
Atpakaļ uz Vāverlaukumu bija jādodas. Tur mani sagaidīja intruktors Girts. Kāds pārsteigums - arī ar mašīnu lāgā braukt nesanāca, bet kaut kā izķepurojos.

Viena lieta Valmieras jauniešiem ir kopīga - Vāverlaukums kļuva par mūsu īpašo vietu, kur apguvām braukšanas prasmes gan ar riteni, gan ar automobili.

Teksts: Marta Irbe

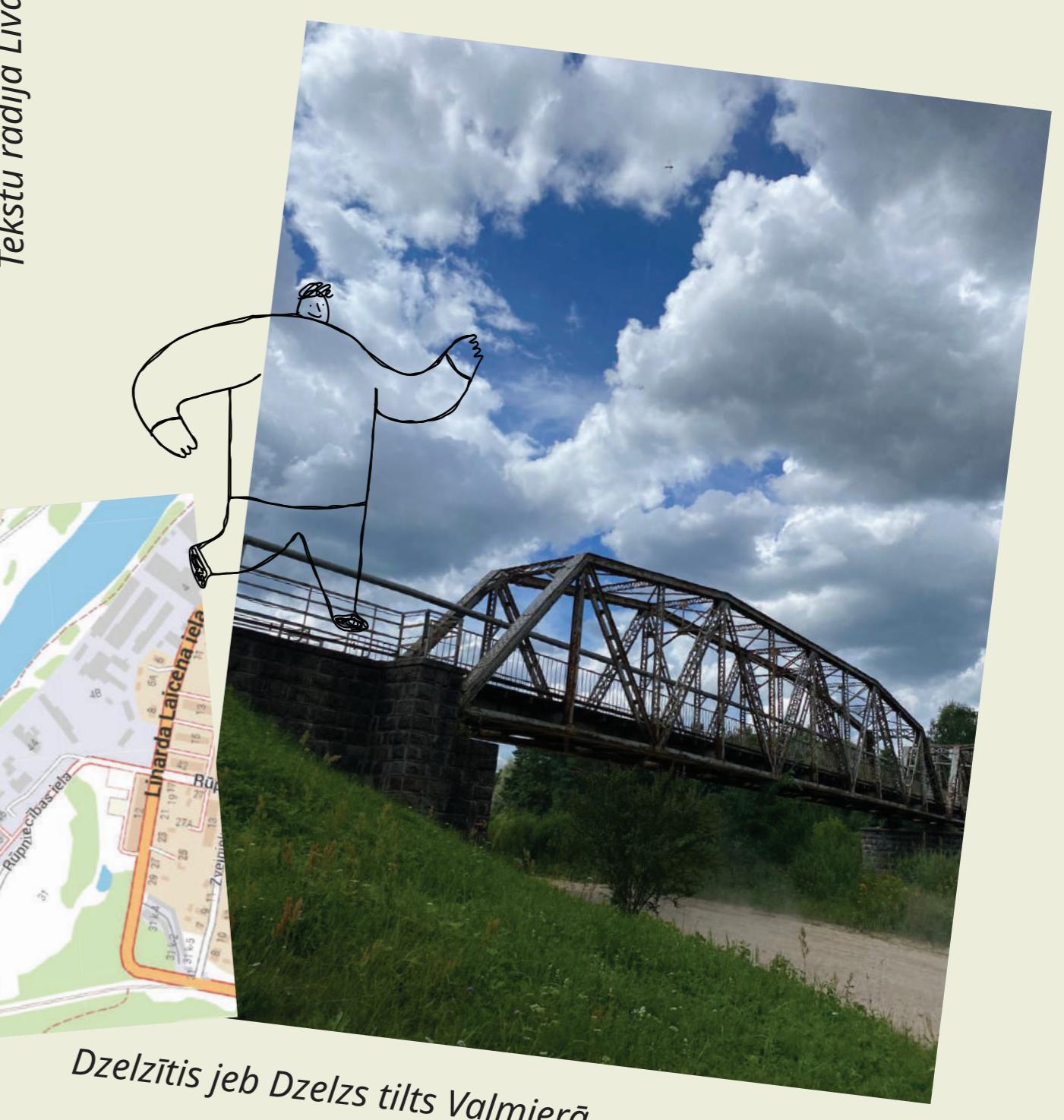
DZELZĪTIS

Tur Gaujas krastos stalts tas mīt,
vecais tilts, ko sauc par Dzelzīti,
kā laikmeta liecinieks stāvējis spītā,
kad laika rats pār viņu ripojis pāri.

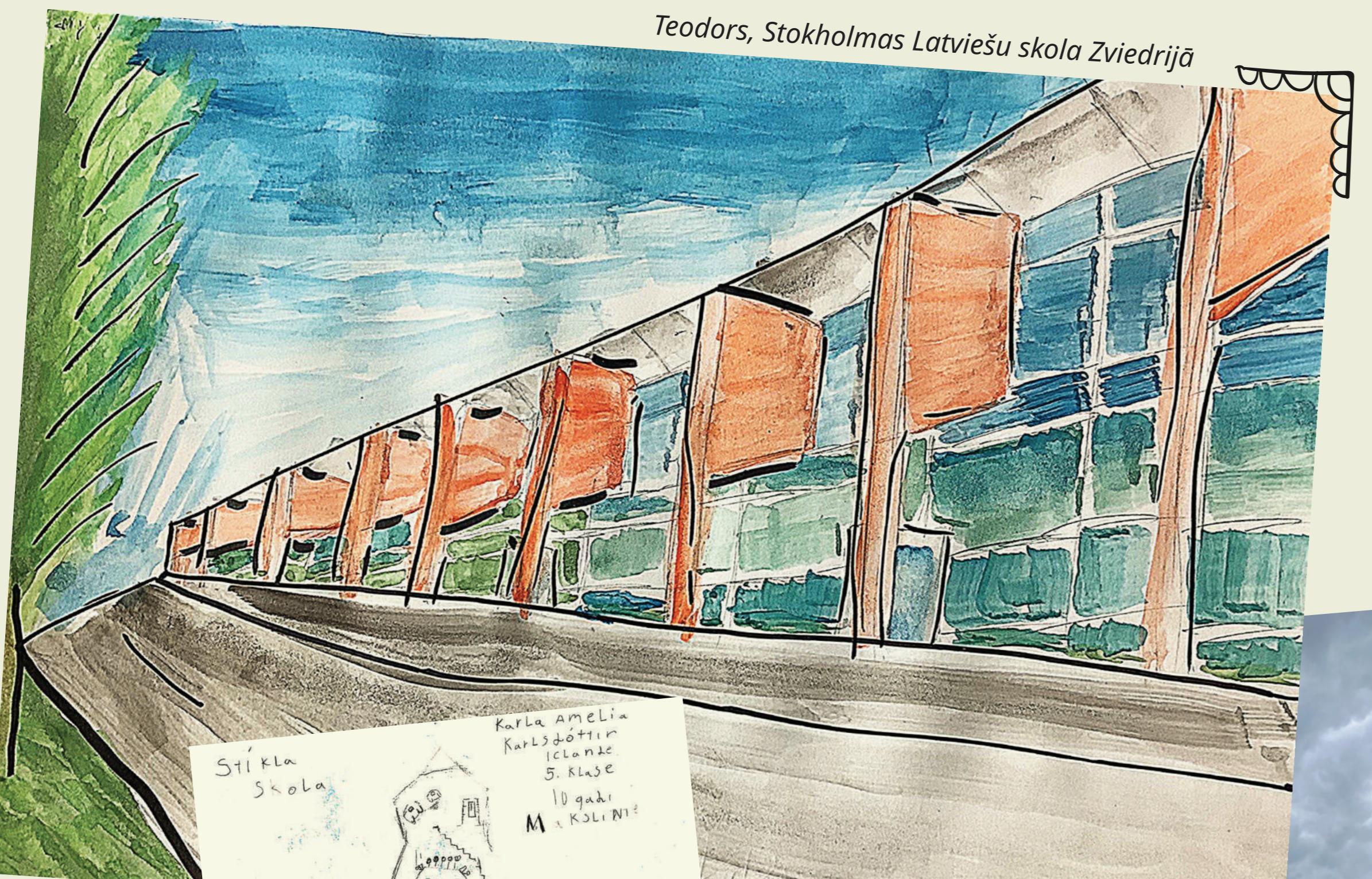
Rūsas pavedieniem tas klāts,
vēsture slēpjas katrā balstā un skrūvē,
te ļaudis soļojuši gadu simtiem,
kam sirdi sapnī vai ikdienas audums.

Pa sliedēm reiz dunēja riteņu skanas,
nu klusumā vējš vien rāmi svārstās,
bet Dzelzītis — uzticams, nerūs tā gars,
ar Gaujas šalkām runā līdzās.

Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistītību vietvārdu talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

Teodors, Stokholmas Latviešu skola Zviedrijā

Stikla Skola
Karla Amelia
Karlsgötter
Iceland
5. klase
10 gads
M. KOLINI

Karla Amelia, Reikjavikas Latviešu skola

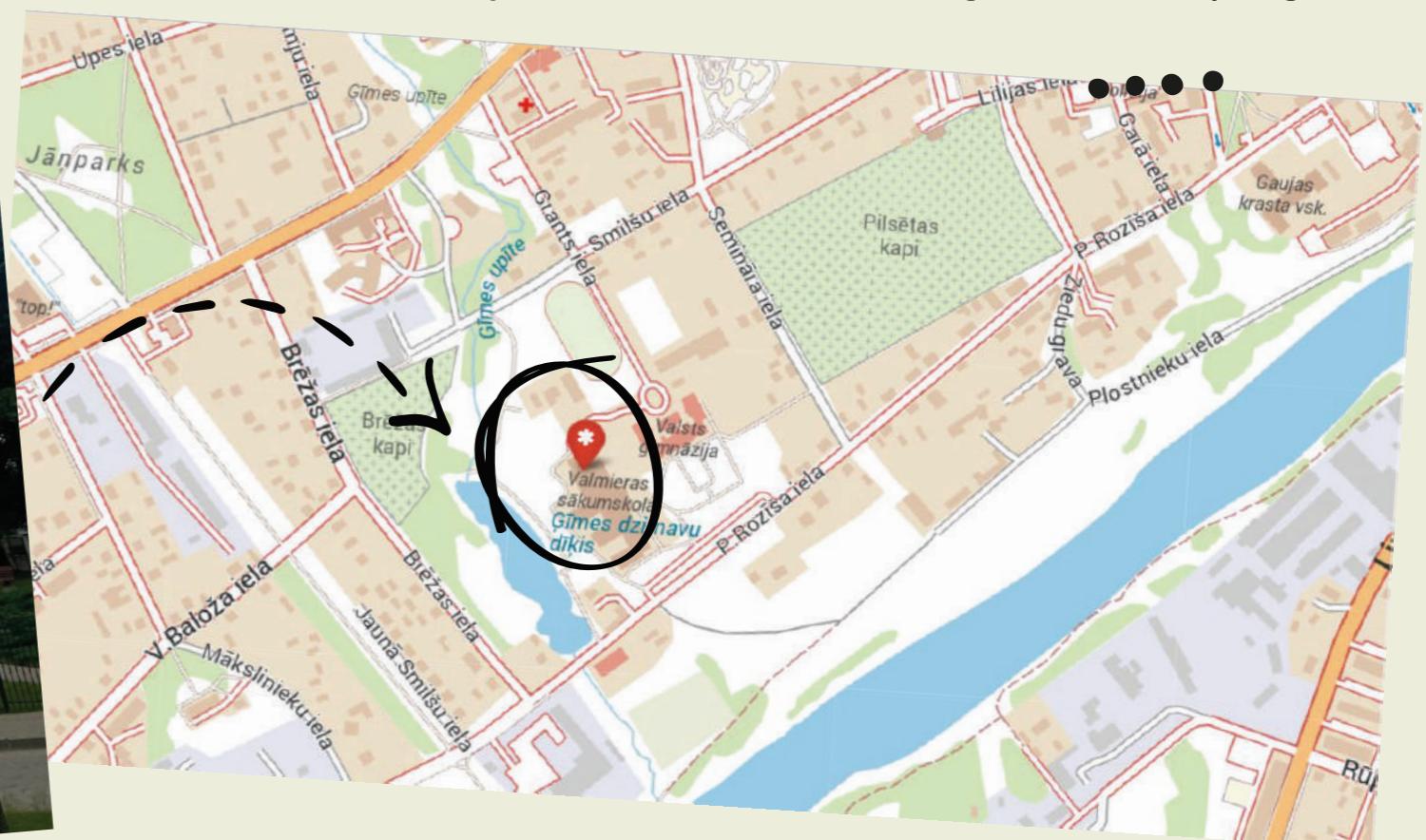
Alberts, Reikjavikas Latviešu skola

STIKLA SKOLA

Kādreib, 2010. gadā, Gaujas labajā krastā tika atklāta Valmieras sākumskolas ēka, kura drīz vien ieguva nosaukumu "Stikla skola". Tā nebija parasta skola – skolēni un skolotāji drīz saprata, ka šai vietai piemīt kāda īpaša maģija. Jaunā ēka ar savām plašajām stikla sienām sākumā šķita kā moderns arhitektūras brīnums, bet drīz vien izrādījās, ka šie stikli spēj atspoguļot ne tikai dienas gaismu un pilsētas ainavu, bet arī skolēnu sapņus.

Kad pirmajā mācību dienā bērni ieplūda Stikla skolas gaitēnos, viņi pamanija kaut ko neparastu. Katru reizi, kad skolēni paskatījās uz kādu no stikla sienām ar ļoti spēcīgu vēlmi, tajā atspoguļojās aina, kas mita viņu sirdīs. Mazais Gustavs, kurš sapņoja par piedzīvojumiem jūrā, redzēja milzīgu buru kuģi, kas vilņojas okeāna plašumos. Amanda, kura vēlējās klūt par mākslinieci, ieraudzīja sevi galerijā, kuras sienas daiļoja pašas veidotas gleznas. Skolai piemita tāda kā dvēsele - tā prata iedvesmot jauniešus un to cerības uzklasīt.

Tekstu radīja Marta Irbe ar mākslīgā intelekta programmu

Stikla skola, Valmieras sākumskola

ALBERTS 8
PUTNU BŪRIS

Putnu būris jeb Valterkalniņš Valmierā

PUTNU BŪRIS

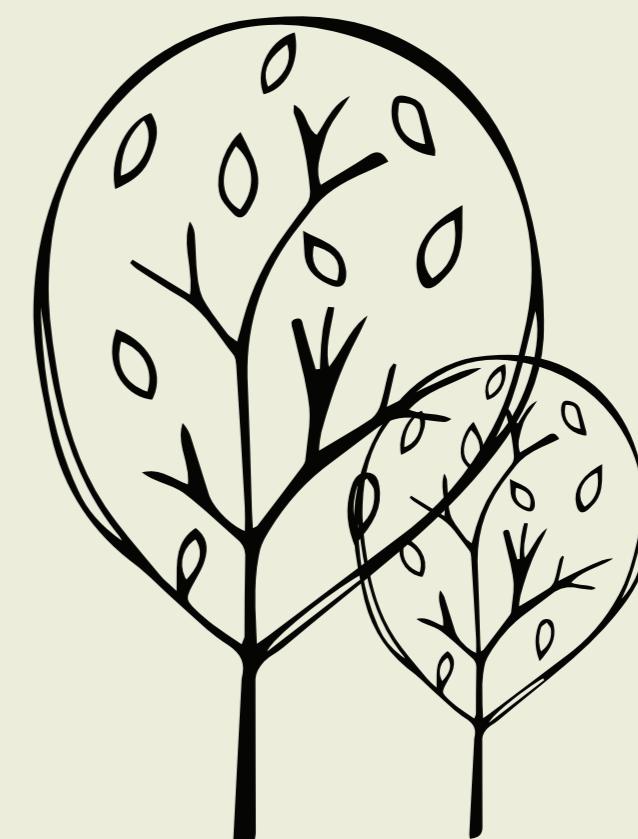
Paugura galā Valmierā,
tur lapene stāv, kur putni nāk,
to Putnu būris ļaudis sauc,
to dziesmas, vējš un mākoņi glauž.

Uz zariem čiepst un ķīkerē
putnu bars - kā orķestri,
tie lido krustu šķērsu tur,
pa gaisu virpuļi veļās kur.

Lapene mājām augstu pāri,
tā noraugās savējos vērīgi,
pie debess, kur spārni spēj celt,
te brīvība mājo nekur neslēpta.

Sāk krēslot, un saules stars
aiz lapenes galotnes zūd arvien,
šis būris - ne aizslēgts, ne kokā kārts,
un dedzīgām sirdim vienmēr atvērts tas.

Tekstu radīja Līva Evelīna Videmane ar mākslīgā intelekta programmu

Par projektu:

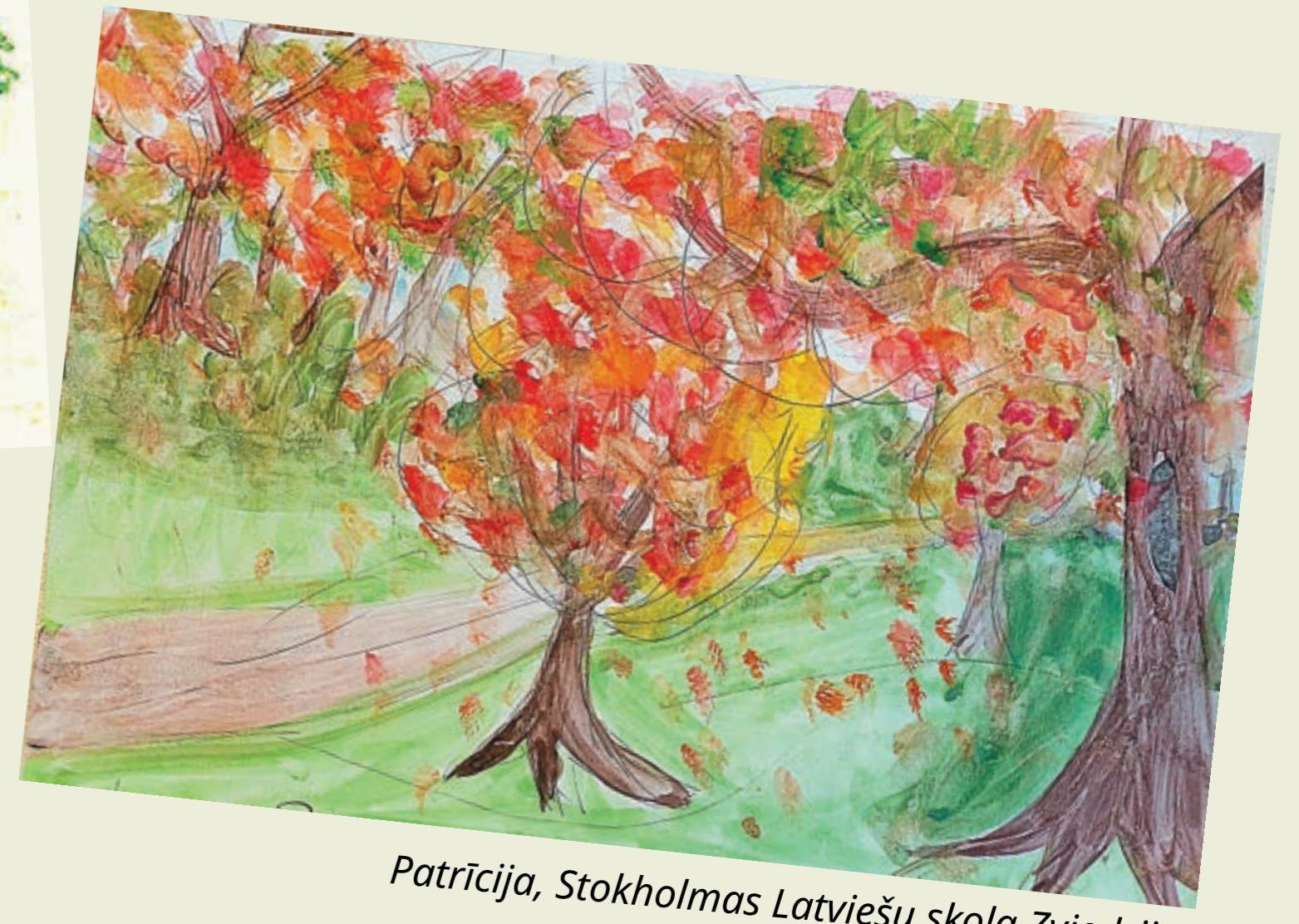
Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazzalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistītību vietvārdu talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

PUTRIŅU MEŽS

Putriņu mežā bija pazudusi lielā putras katla karote. Lācis Miķelis, kurš bija pazīstams kā liels putras cienītājs, bija ļoti satrauks. Viņš sāka izmeklēšanu. Pirmais aizdomās tika turēts vāverēns, jo tas bija redzēts rosāmies pie katla vakarā. Taču vāverēns apgalvoja, ka tikai smaržoja putru. Aizdomas pārgāja uz zaķi, kurš bija slavens ar savu ātrumu. Bet zaķis bija pārāk aizņemts ar burkānu ēšanu. Beigu beigās, Miķelis atrada karoti lapu kaudzē pie eža. Izrādījās, ka ežis bija nolicis to tur, lai pasargātu no citiem īdājiem.

Tekstu veidoja jaunieši no VIBJO "Sudraba ZIRG's" ar mākslīgā intelekta programmu

BANĀNU MĀJAS

Vienā saulainā pilsētā stāvēja daudzdzīvokļu mājas, kas izskatījās tieši kā banāni. Tās bija dzeltenas, ar izliektu formu un pat zaļiem galiem, kas līdzīgi banānu mizām. Cilvēki, kas tur dzīvoja, bija pieraduši pie šīs savdabīgās arhitektūras un uzskatīja to par vislabāko mājvietu.

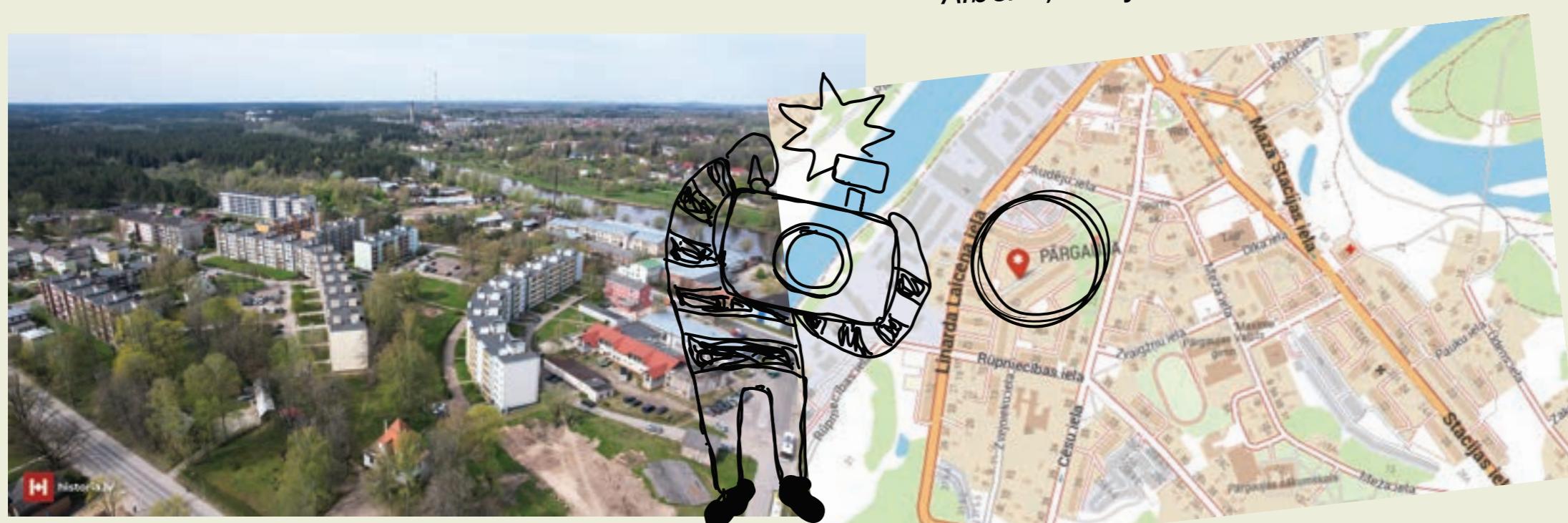
Viena no populārākajām izklaidēm bija māju "banānu balles". Visi iznāca ārā un sāka dejot ap mājām, mēginot imitēt banānu plāvējus. Lielākā daļa bērnu bija kļuvuši par ekspertiem banānu mizas uzlikšanā uz ceļa, lai izveidotu trikus un visi varētu izsmieties. Protams, katru gadu bija arī tradicionālā "Banānu izstāde", kur ikviens varēja izrotāt savu dzīvokli kā īstu tropu augli.

Tomēr bija arī daži, kas uzskatīja, ka mājas bija pārāk dzeltenas. "Nu, vai tad tiešām mēs nevarām pārmaiņas pēc nokrāsot māju mazliet pelēkāku?" – reizēm sūdzējās kaimiņš Juris, kurš strādāja par arhitektu un bija pārguris no banānu dzīves. Viņam nebija nekādu pretenziju pret banāniem kā augļiem, taču bija reizes, kad viņš vēlējās redzēt kaut ko mazāk dzeltenu. Viņš pat mēgināja izveidot projektu, kur mājām varētu būt pelēka vai zaļa fasāde, bet ideja tika noraidīta, jo visi uzskatīja, ka "pelēkās mājas nav īstas banānu mājas".

Visjautrākais bija, kad cilvēki pārstāja ēst banānus un novērtēja tikai to formu. Viņi domāja: "Tā kā šie ir īsti banāni, mums vajadzētu saīdzināt, vai tie patiešām ir līdzīgi mūsu mājām!" Un, protams, pēc tam sekoja daudzas diskusijas par to, kā varētu uzlabot šo māju dizainu – vai tas būtu ar zaļākiem galiem vai ar spilgtāku dzelteno krāsu.

Ikvienš, kurš atnāca ciemos, nevarēja noticēt savām acīm, ka tāds pasaules nostūris tiešām eksistē.

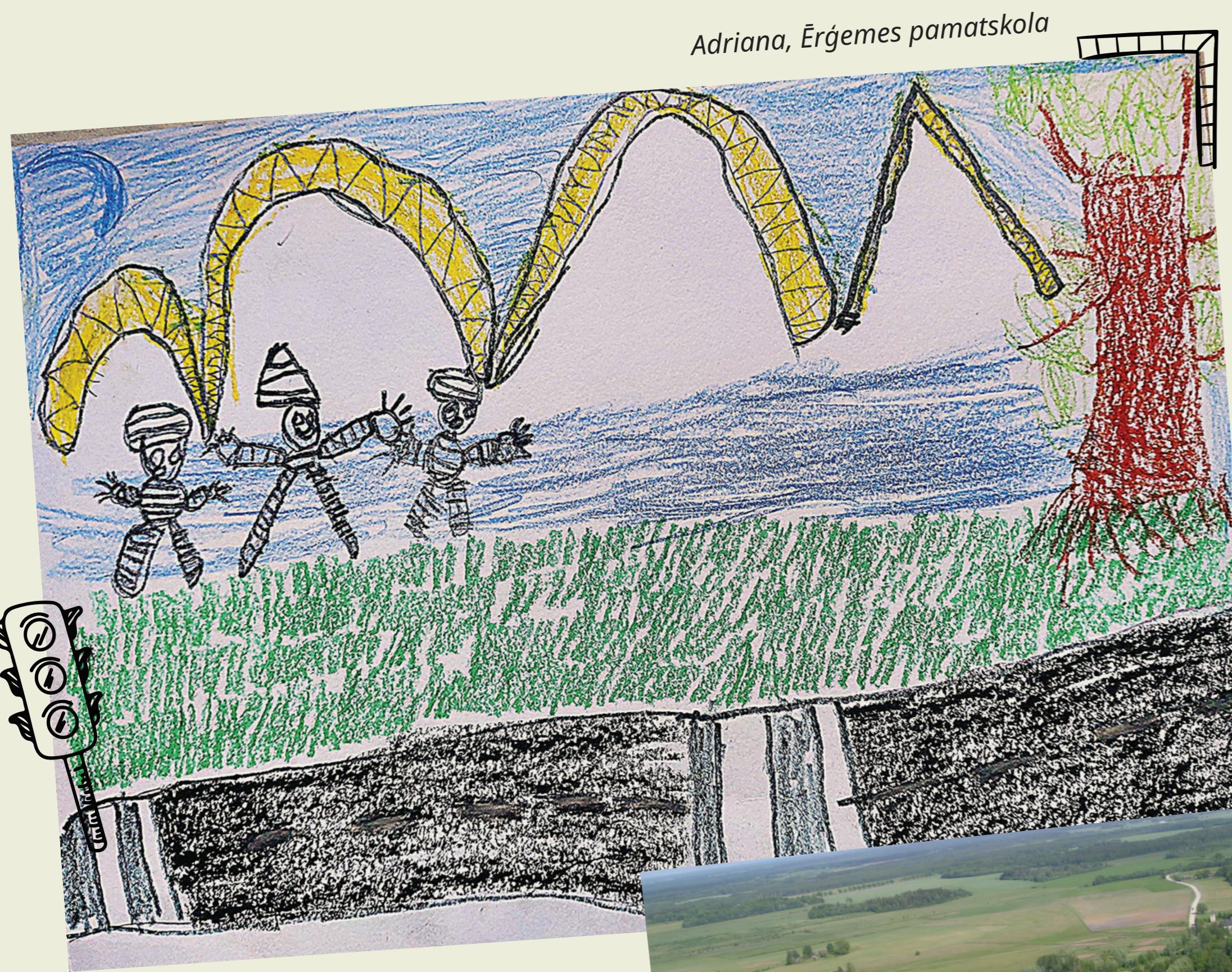
Tekstu veidoja jaunieši no VIBJO "Sudraba ZIRG's" ar mākslīgā intelekta programmu

Banānu mājas Valmierā. Foto: Valters Grīviņš 2024.g.

Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistīt vietvārdū talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

Adriana, Ērģemes pamatskola

Humoristisks skats uz zagļu ciemu:

Zagļu ciemā visi zog,
No kaimiņa līdz pat bogam.
Šeit zeķes pazūd kā miglā,
Un maizes klaips top par pusklaipu.
Zagļi šur un tur skraida,
Ar maisiem lieliem, pilniem laimes.
No kaķa bļodiņas pienu dzer,
Un sunim kaulu nozog mierīgi.

Tekstu veidoja jaunieši no Mazsalacas Jauniešu centra Māklīgā intelekta programmā

Zagļu ciems Mazsalacā. Foto A. Kozīnecs 2008.g.

ZAGĻU CIEMS

Mazsalacā, starp krāšņiem mežiem, atradās noslēpumains Zagļu ciems, kur mīlestība zēla kā pavasara ziedi. Elīna un Jānis, divi jaunieši, katru nakti satikās pie vecā tilta, klāta ar ziedošiem vītējaugiem. Šī bija viņu slepēnā vieta, kur dalīties sapņos un cerībās.

Kad Jānis devās prom, lai pašidzētu ciemam, Elīna gaidīja viņa atgriešanos. Pārbaudījumi tikai stiprināja viņu mīlestību. Galu galā, kad Jānis atgriezās, pie tilta viņš uzdeva Elīnai jautājumu, kas mainīja viņu dzīvi.

Zagļu ciems palika par viņu mīlestības simbolu – vietu, kur divi cilvēki atrada viens otru, pierādot, ka pat noslēpumainākie ciemi var būt mīlestības patvērumi.

Tekstu radīja Aleksandra Kauliņa ar māklīgā intelekta programmu

Emīlija, Rūjienas vidusskola

ĀŽA KROGS

Mazajā pilsētinā pie upes atradās vecs, mūra krogs, ko visi sauca par Āža krogu. Neviens vairs neatcerējās, kāpēc to tā nosauca, bet legendas par šo vietu klīda pa visu apkārtni.

Kādu dienu, divi draugi – Anna un Jānis – nolēma doties uz Āža krogu, lai atklātu tā noslēpumu. Viņi bija dzirdējuši daudz stāstu par spokiem, kas mīt kroga pagrabā, un par dārgumiem, kas esot paslēpti kādā no sienām.

Iebāzuši galvas krogā, bērni sajuta vēsumu un noslēpumainu klusumu. Vecās, koka durvis cīkstēja, un šķita, ka ēka vēro katru viņu soli.

"Varbūt šeit tiešām mīt spoki?" noskuma Anna.

"Nē, es nebaidos!" paziņoja Jānis, lai gan viņa balsī varēja dzirdēt nedrošību. Bērni sāka izpētīt krogu. Viņi atrada vecu, puteklainu grāmatu ar dīvainiem zīmējumiem. Grāmatā bija uzrakstīts stāsts par āzi, kas dzīvoja šajā krogā pirms daudziem gadiem. Āzis bija ļoti gudrs un pašidzēja cilvēkiem.

"Varbūt tāpēc krogu sauc par Āža krogu!" izsaucās Anna.

Pēkšni, viņi dzirdēja dīvainu skaņu no pagraba. Bērni sabīstas, bet pēc brīža saprata, ka tās ir tikai vecas ūdens caurules, kas pil.

Izpētījuši visu krogu, bērni neatrada nekādus dārgumus, bet viņi bija atraduši daudz interesantu lietu un uzzinājuši daudz jauna par savu pilsētu. Un, kas ir vissvarīgākais, viņi bija piedzīvojuši lielu piedzīvojumu!

Kad bērni atgriezās mājās, viņi pastāstīja vecākiem par savu atklājumu. Vecāki pasmaidīja un teica, ka katrā vecajā mājā slēpjelas kāds noslēpums. Un, ja mēs vēlamies tos atklāt, mums jābūt ļoti zinātkāriem un drosmīgiem.

Stāsta beigās var piebilst, ka Āža krogs joprojām stāv un sagaida jaunus apmeklētājus. Varbūt arī tu kādreiz turp aizbrauki un atklāsi kādu jaunu noslēpumu?

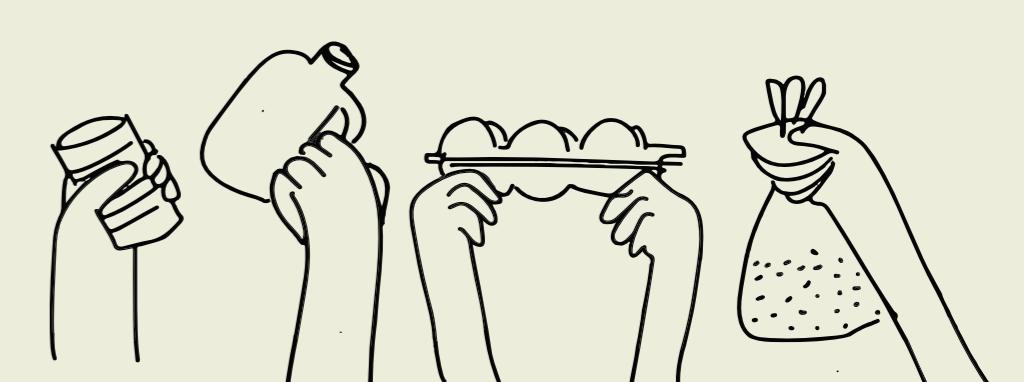
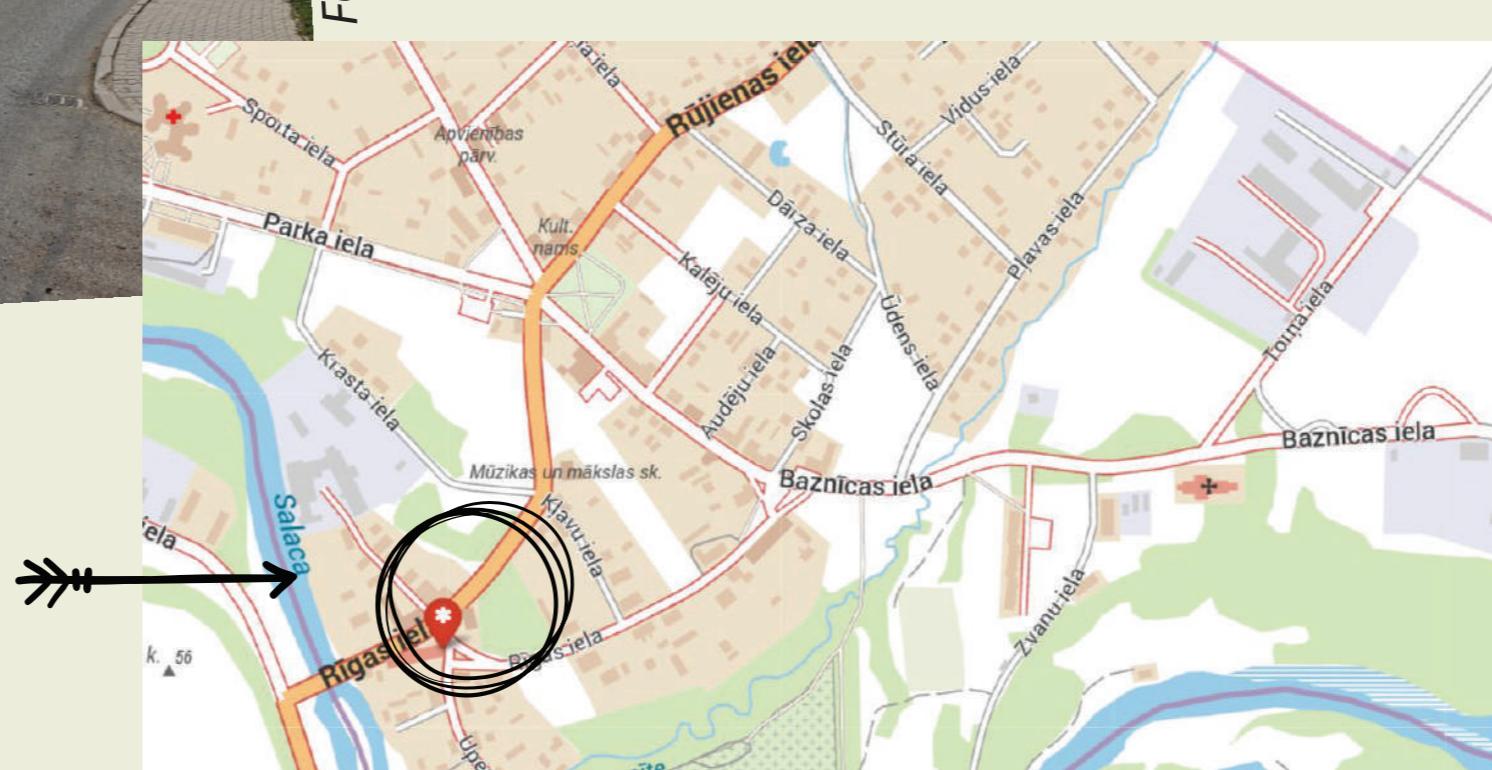
Tekstu veidoja jaunieši no Mazsalacas Jauniešu centra ar māklīgā intelekta programmu

Foto: L. Apšīte, 2024.g.

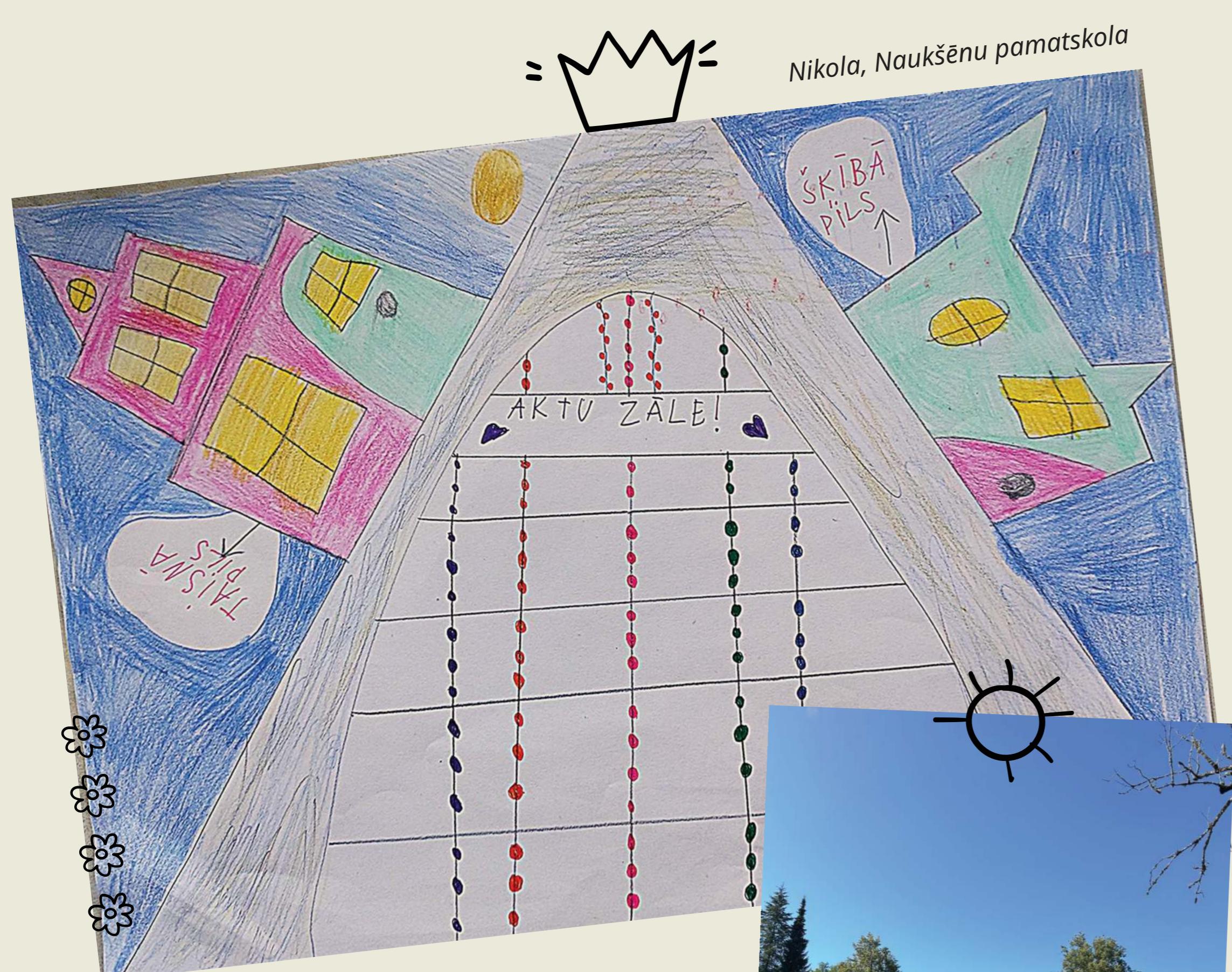

Pie Āža kroga Mazsalacā ieradies Valsts un ministru prezidents Kārlis Ulmanis. 1920. g.

Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaisti vietvārdu talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

Valtenberģu muižas pils. 193tie gadi.

Valtenberģu muižas pils.
Foto A. Kauliņa 2024.g.

KLINTSPILS

Sen, sen kādriem, kad pasaule vēl bija jauna, klintis bija dzīvas. Katrā klints glabāja sevī senus atmiņu slāņus, kā gada gredzeni kokā. Tās bija redzejušas dinozaurus klisot pa zemi, jūras sejas mainoties un zvaigznes dejojam debesīs.

Vienā no šādām klintīm dzīvoja vecs un gudrs akmens vārdā Kalns. Viņš bija redzējis, kā cilvēki mācās izmantot viņa brāļus un māsas – citas klintis – lai būvētu savas mājas, tiltu un pat pilsētas. Kalns bija lepns par to, ka cilvēki novērtē viņa spēku un izturību.

Taču reiz pienāca laiks, kad cilvēki sāka aizmirst, cik vērtīgas ir klintis. Viņi sāka mežonīgi tās rakt un lauzt, nepadomājot par sekām. Kalns skumji vēroja, kā viņa brāļi un māsas tiek sadalīti mazos gabaliņos un aizvesti prom.

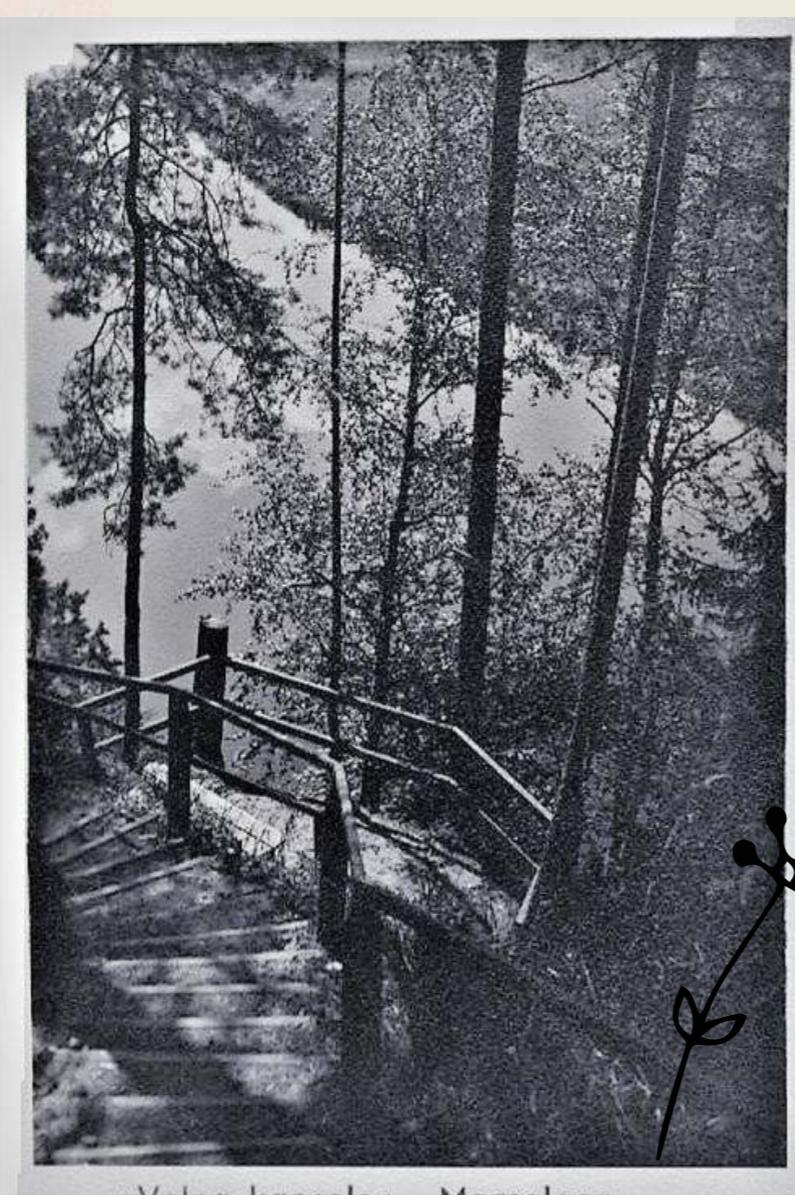
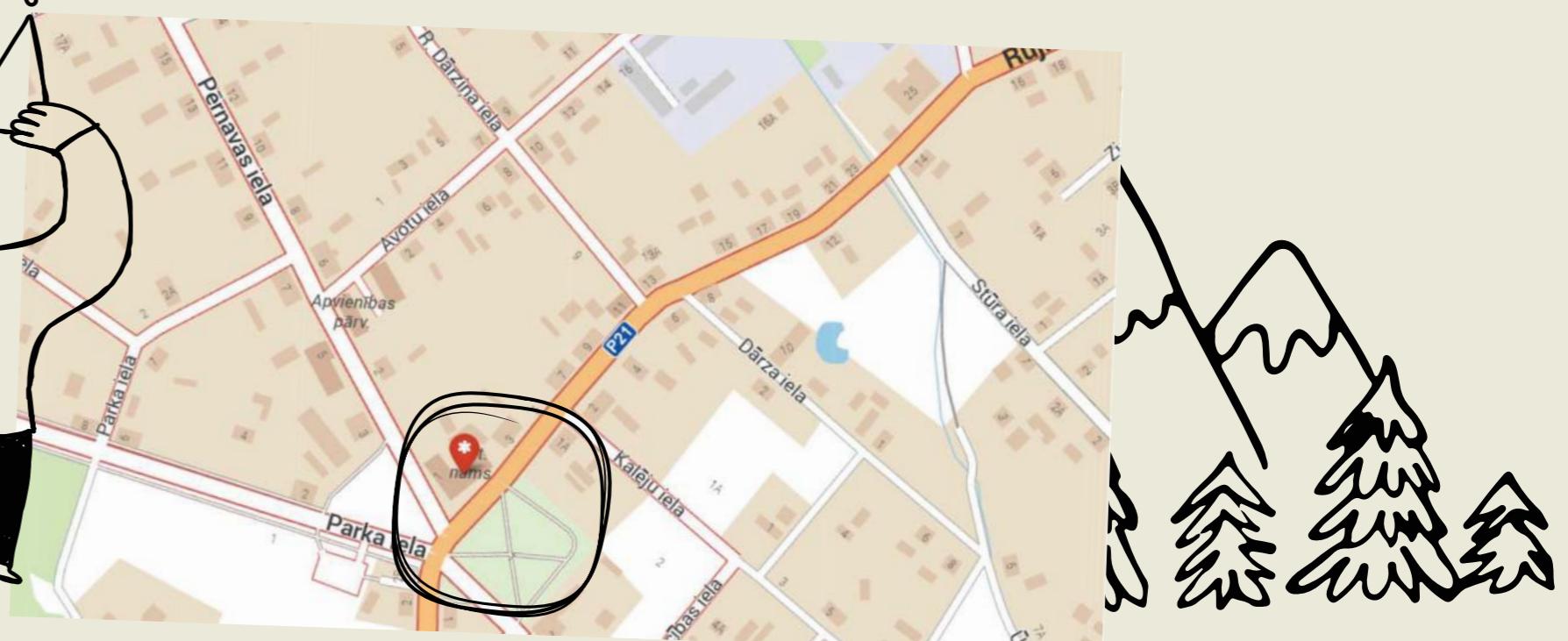
Viens mazs zēns, vārdā Jānis, bieži nāca pie Kalna. Viņš klausījās viņa stāstos par senajiem laikiem un par to, kā klintis ir svarīgas visai dzīvibai uz Zemes. Jānis saprata, cik svarīgi ir aizsargāt klintis.

Kopā ar citiem bērniem, Jānis sāka stāstīt citiem par klinšu nozīmi. Viņi rīkoja pasākumus, lai pievērstu uzmanību vides aizsardzībai. Lēnām cilvēki sāka mainīt savu attieksmi pret klintīm.

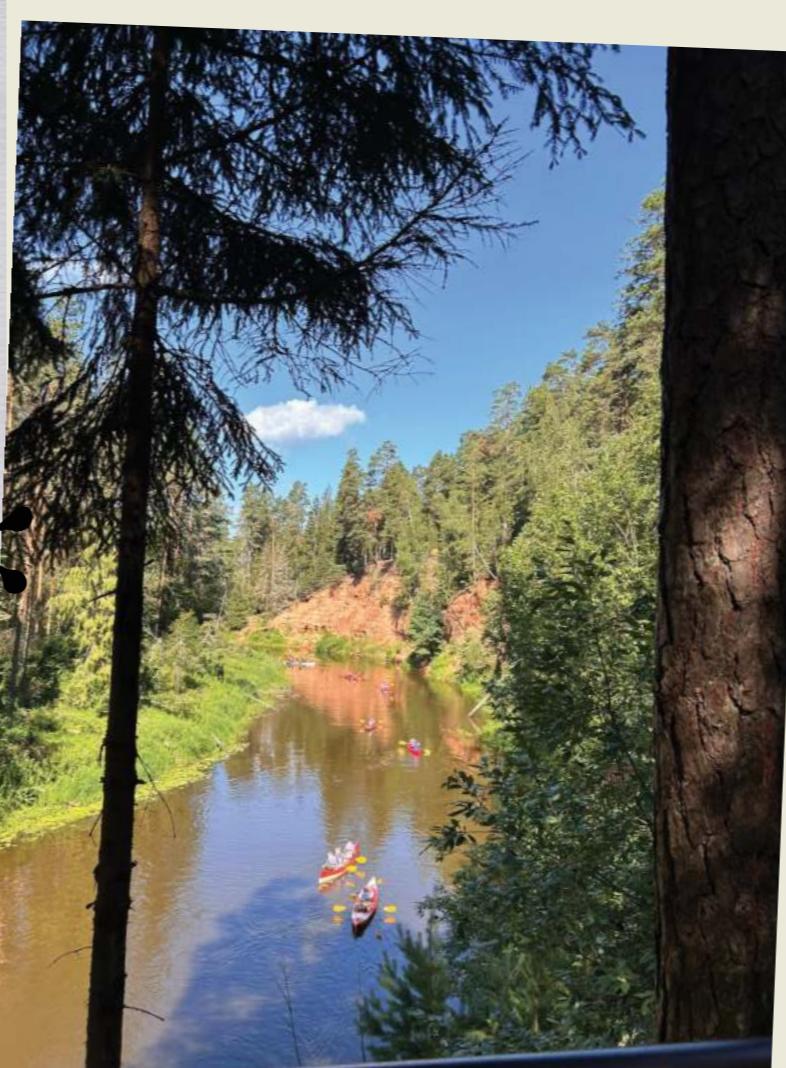
Kalns bija ļoti priecīgs. Viņš saprata, ka cilvēki ir iemācījušies novērtēt dabas skaistumu un nozīmi. Un tā arī turpinājās – klintis stāvēja, glabājot savus noslēpumus, un cilvēki mācījās dzīvot harmonijā ar dabu.

Un mēs visi varam mācīties no Kalna un Jāņa. Katrs no mums var sniegt savu ieguldījumu, lai aizsargātu dabu un tās bagātības. Jo klintis ir ne tikai skaistas, bet arī ļoti svarīgas mūsu planētas veselībai.

Tekstu veidoja jaunieši no Mazsalacas Jauniešu centra ar māklīgā intelekta programmu

Velna kancele Skaņā kalna dabas parkā.
Foto no Mazsalacas muzeja kolekcijas.

VELNA KANCELE

Kaut kur dziļi mežā, kur ceļi pazūd,
Stāv velna kancele, noslēpumiem pilna.
Naktī tumšā, kad zvaigznes mirdz,
Tur nāk visi, kam sirdi kāds grēks.

Piedziedājums:
Ooo, velna kancele, kas tur iekšā slēpjas,
Sirdis čukst, un noslēpumi meklē ceļu.
Ooo, lūdzam, izsūdzam, kas mūs nomāc,
Mazsalacā velna kancele nekad nav tukša.

Vēji šalko, sēžot uz akmens,
Stāsti klājas, kā dzīvojuši te visi.
Aiz dzelzs durvīm, kas klusi čikst,
Saklausīt var, kā laiks turpina skriet.

Rīts aust klusi, noslēpumi izplēn,
Bet kancele stāv, kā stāsts vecs un dzēlīgs.
Velns smejas, kad visi skrien,
Kaut ko meklējot, cerībā, ka atradīs.

(Piedziedājums)

Tā stāv vēl šodien, ar visām savām dziesmām,
Velna kancele, kur sapņi un murgi peld.
Kāds tur ienāk, lai atbrīvotu sirdi,
Mazsalacā stāsts nekad nebeigsies!

Tekstu radīja Aleksandra Kauliņa ar
māklīgā intelekta programmu

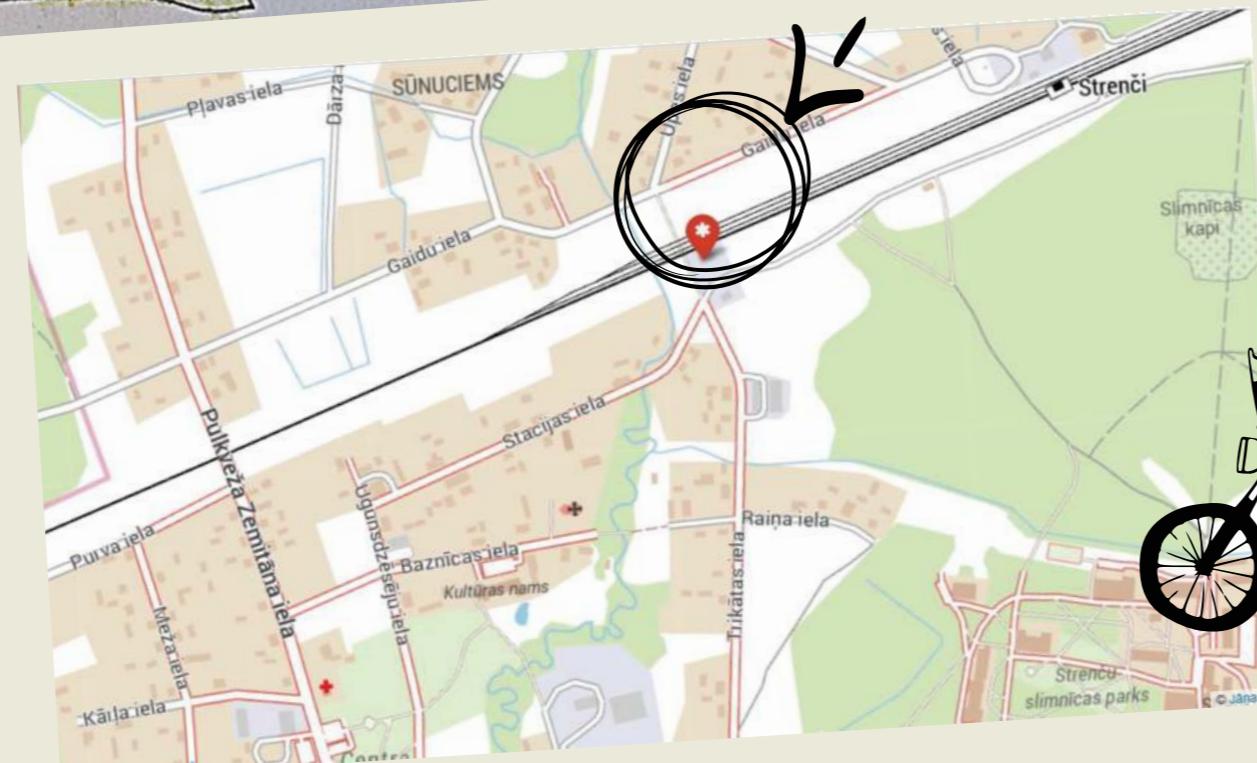

Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaisti vietvārdu talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

Adriana, Ērģemes pamatskola

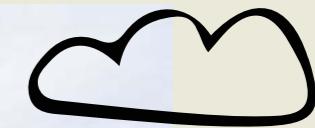
MOČU MĀJA

Moču māja Strenčos, kur vējš svilpo,
Motocikli un mopēdi, kur sirds pukst strauji.
Aizraušanās dzirksteles, ceļi plāsi,
Brīvības sajūta, kas nekad neizgaist.

Riepu šķinkas uz asfalta, dzinēju rūkoņa,
Katrā brauciens piedzīvojums, katra diena jauna.
Moču māja Strenčos, kur sapni lido,
Motociklu mīlestība, kas mūs visus vieno.

Kad saulriets krīt un debesis sārtojas,
Motociklisti ceļā, kur sirds pukst strauji.
Moču māja Strenčos, kur draudzība dzimst,
Motociklu gars, kas mūs visus vieno un dzirkst.

Tekstu radīja Elīza Ziediņa ar mākslīgā intelekta programmu

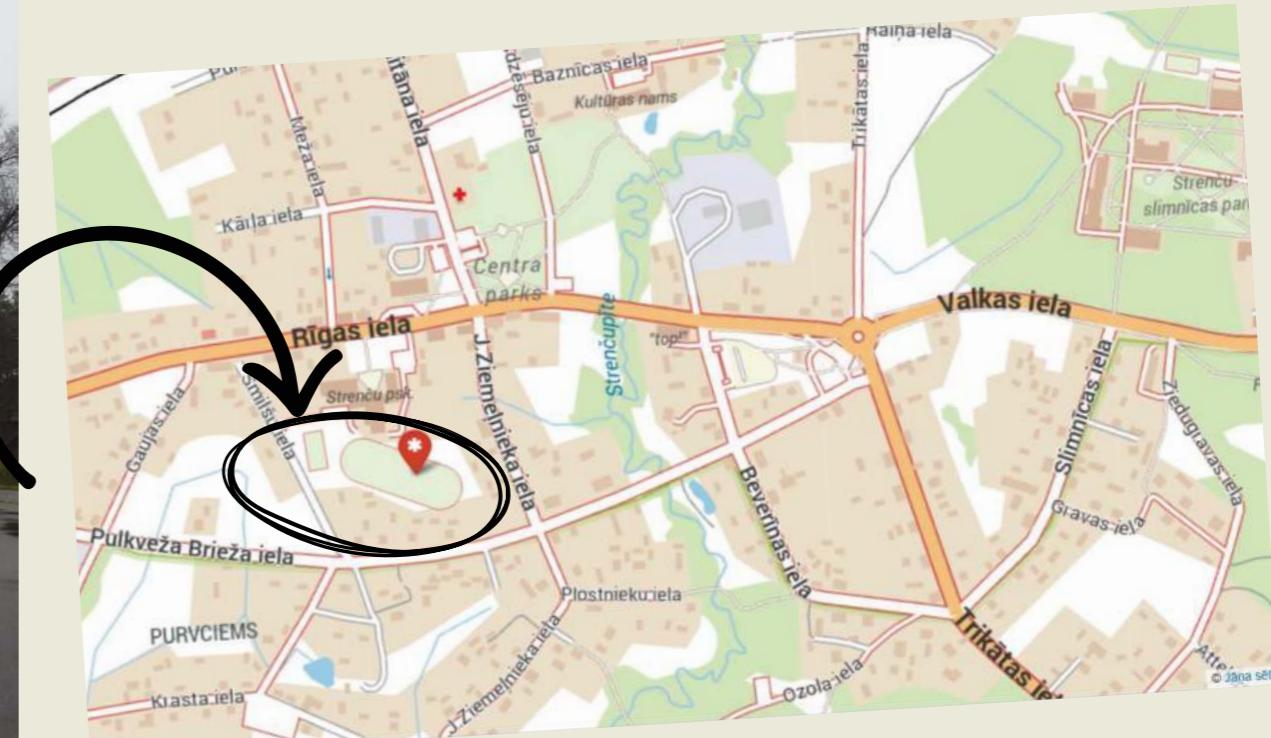

Nikola, Naukšēnu pamatskola

SPORTA LAUKUMS

Strenču sporta laukumā notiek basketbola spēle. Pēkšni viens no spēlētājiem apstājas un sāk meklēt kaut ko uz zemes.
Treneris sauc: "Ko tu dari? Kāpēc tu nemeti bumbu?"
Spēlētājs atbild: "Es meklēju savu veiksmi, tā kaut kur šeit nokrita!"

Tekstu radīja Elīza Ziediņa ar mākslīgā intelekta programmu

Sporta laukums Strenčos

Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistītību vietvārdū talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

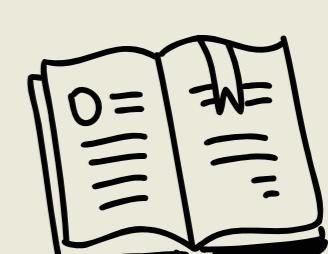
BIBLIOTĒKA

Vēlā rudens vakarā, kad vējš svilpoja cauri kailajiem kokiem, Strenču bibliotēka bija neparasti klusa. Ingūna, bibliotekāre, bija pēdējā, kas palika, lai sakārtotu grāmatas. Pēkšni viņa dzirdēja vieglu čukstu no vecā grāmatu plaukta puses. Viņa piegāja tuvāk, bet tur neviena nebija.

Kad Ingūna atgriezās pie savā galda, viņa pamanīja, ka viena no grāmatām bija atvērta uz galda, lai gan viņa bija pārliecināta, ka visas grāmatas bija aizvērtas. Grāmata bija par vietējiem spokiem un legendām. Viņa sajuta aukstu vēju, kas pūta caur bibliotēku, lai gan visi logi bija aizvērti. Ingūna dzirdēja soļus, kas nāca no augšējā stāva, kur neviens nedrīkstēja iet pēc tumsas iestāšanās. Viņa uzdrošinājās uzķāpt pa vecajām koka kāpnēm, kas čīkstēja zem viņas soļiem. Augšā viņa ieraudzīja vecu portretu, kas šķita, ka viņu vēro. Pēkšni portrets nokrita no sienas ar skaļu troksni.

Ingūna aizbēga no bibliotēkas, un kopš tā laika neviens vairs nav uzdrošinājies palikt tur pēc tumsas iestāšanās. Vietējie iedzīvotāji stāsta, ka bibliotēkā dzīvo sen miruša bibliotekāra gars, kas joprojām rūpējas par grāmatām un vēro apmeklētājus.

Tekstu radīja Elīza Ziediņa ar mākslīgā intelekta programmu

Meja, Stokholmas Latviešu skola Zviedrijā

Stāstu sacerēja Rūjienas jaunieši

Plauktiņbode Rūjienā

Otis, Stokholmas Latviešu skola Zviedrijā

PLAUKTIŅBODE

Veikala saimnieks bijis diezgan slinks, kādēļ veikals diezgan bieži bijis krietni tukšs. Cilvēki sākuši teikt, ka tur tik plaukti vien.

Stāstu sacerēja Rūjienas jaunieši

Plauktiņbode Rūjienā

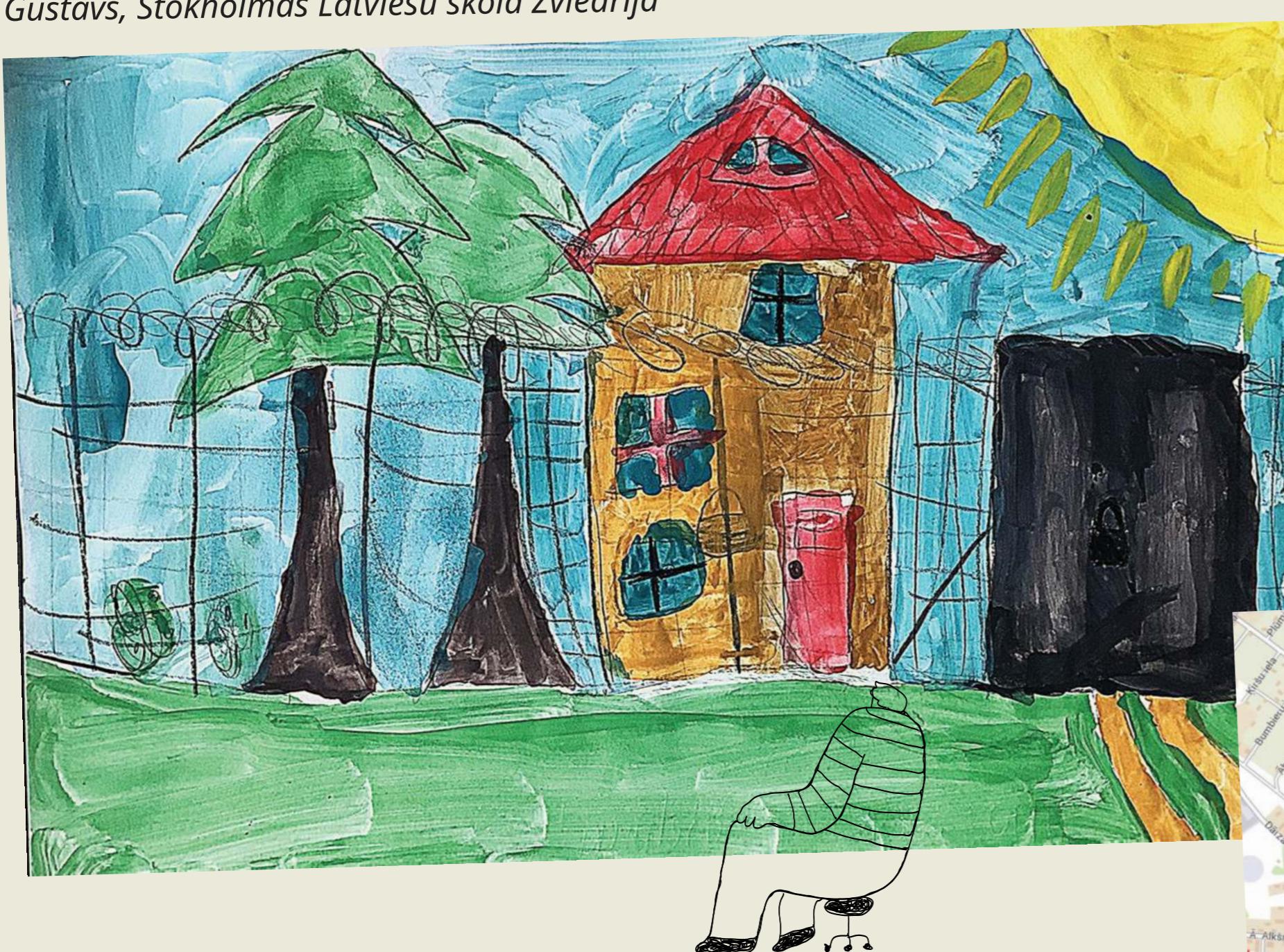
BRUNČU MĀJA

Māja atrodas klajā vietā, nav koku ieskauta, tādēļ ikvienam garāmgājējam vienmēr labi redzams, kas mājas pagalmā notiek. Tā sagadījies, ka mājā tolaik pārsvarā sievietes vien dzīvojušas, tādēļ jo bieži veļas aukla bijusi pilna ar brunčiem, kas tur izkārti žāvēties.

Stāstu sacerēja Rūjienas jaunieši

Brunču māja Rūjienā

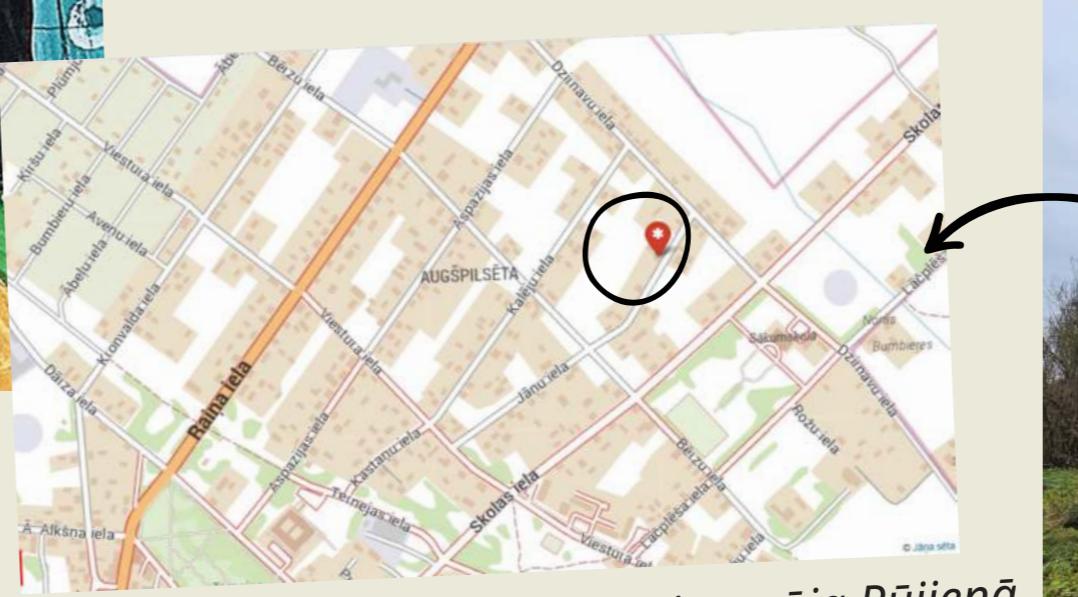
Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" jetvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem. "Atzīmēts kartē! Vietyvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistītību vietvārdū talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažādas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

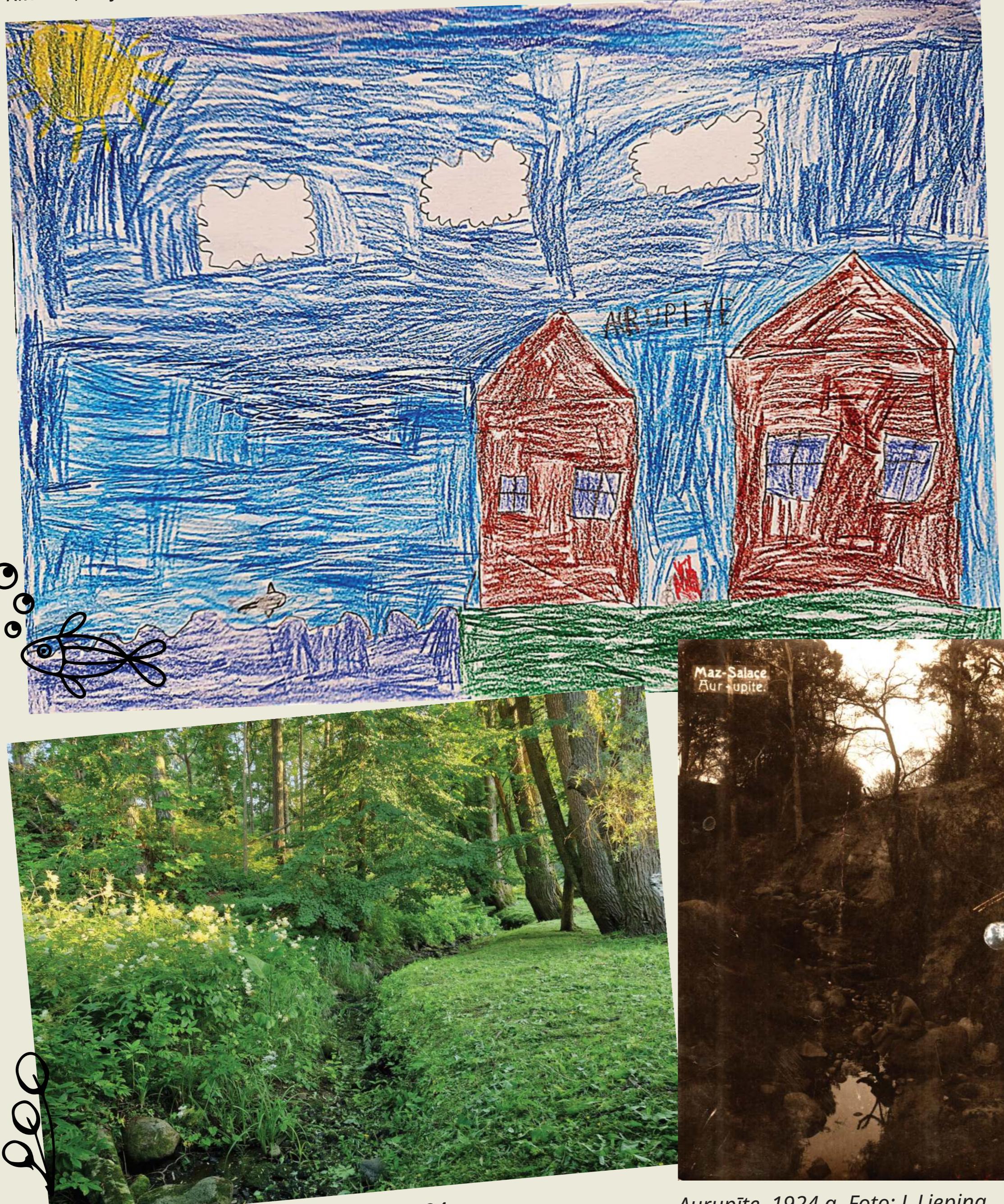
MEITU MĀJA

Šajā mājā dzīvojusi ģimene, kurā augušas 7 meitas. Dzīvojuši ļoti noslēgti no citiem, neviens nav nācis ciemos, paši arī nekur nav gājuši, skolotājs nācis uz māju bērnus skolot. Cilvēki sākuši runāt, ka tēvs ar māti savas meitas tādā veidā gribot pasargāt. Tik ļoti sargājuši, ka meitas tā arī nav apprecējušās, un līdz sava mūža galam dzīvojušas visas tajā pašā mājā.

Stāstu sacerēja Rūjienas jaunieši

Meitu māja Rūjienā

Aurupīte Mazsalacā. Foto: L. Apsīte. 2024.g.

Aurupīte. 1924.g. Foto: L. Liepiņa

AURUPĪTE

Aurupe bija ļoti maza upe, kad sāka savu ceļu dziļi mežā. Viņa bija dzidra un tīra kā rasas lāse, un viņas ūdeņi bija pilni dzīvības. Aurupe sapņoja par to, kā viņa kādreiz ieplūdis Salacā un redzēs pasauli.

Viņa lēnām tecēja cauri mežam, vijās starp kokiem un akmeņiem. Pa ceļam viņa satikās ar maziņām zivtiņām, krāsainiem kukaiņiem un zaļām vardēm. Viņa dziedāja tiem dziesmas par meža dzīvi un kopā viņi priečājās par katru saulaino dienu.

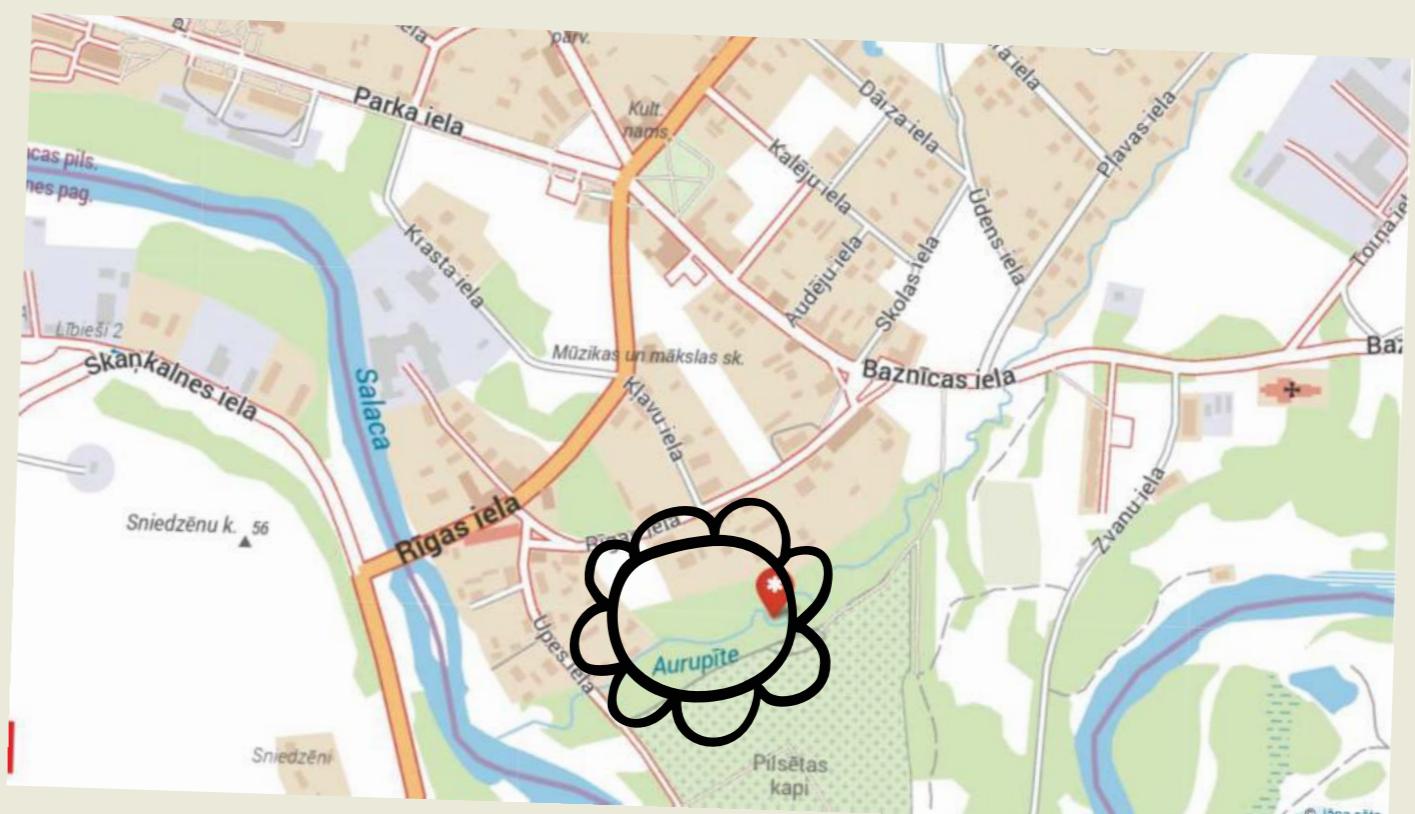
Kad Aurupe sasniedza pļavu, viņa kļuva platāka un stiprāka. Pļavā viņa saplūda ar citām upītēm, un kopā tās veidoja jauku straumi. Kopā tecēja garām lauku sētām un dzirdēja, kā bērni smejas, spēlējoties ūdenī.

Visbeidzot, Aurupe sasniedza Salacu. Viņa bija tik satraukta! Salaca bija liela un spēcīga upe, kas nesteidzīgi plūda uz jūru. Aurupe ieplūda Salacā un sajuta, kā viņa kļūst par daļu no kaut kā lielāka.

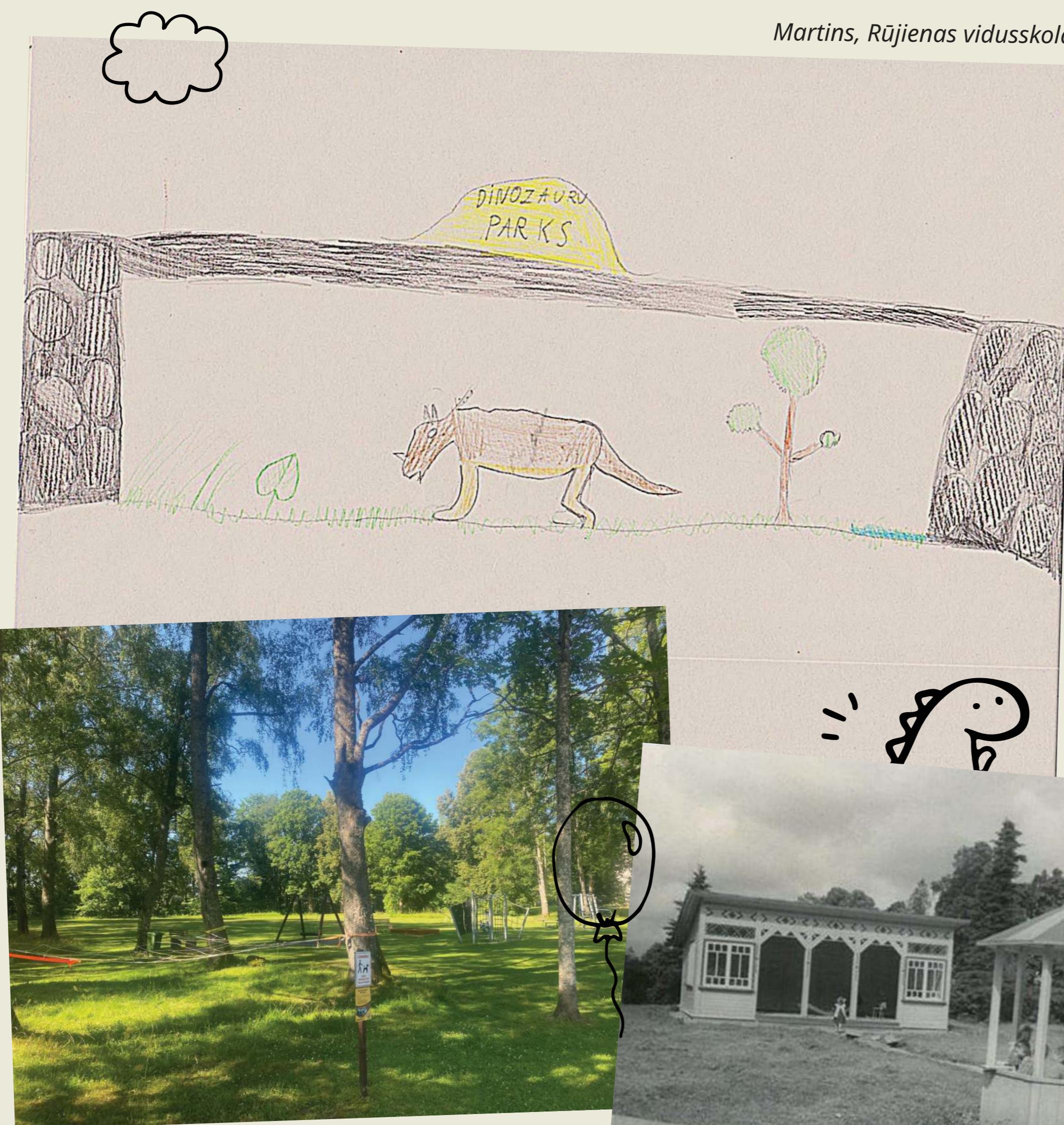
Kopā ar Salacu, Aurupe ceļoja uz jūru. Pa ceļam viņa redzēja daudz skaistu vietu: senas pilis, krāsainus laukus un lielas pilsētas. Viņa bija ļoti laimīga, jo bija piedzīvojusi tik daudz.

Kad Aurupe sasniedza jūru, viņa saprata, ka viņas ceļojums ir tikai sācies. Viņa kļuva par daļu no lielā okeāna, un viņas ūdeņi ceļoja pa visu pasauli.

Tekstu veidoja jaunieši no Mazsalacas Jauniešu centra ar māklīgā intelekta programmu

Martins, Rūjienas vidusskola

Dinozauru parks Mazsalacā. Foto: A. Kauliņa 2024.g.

Mazsalacas Bēru dārza Bēru paviljons (tagad Dinozauru parks) 1963.g. Foto no G. Plūmes kolekcijas

DINOZAURU PARKS

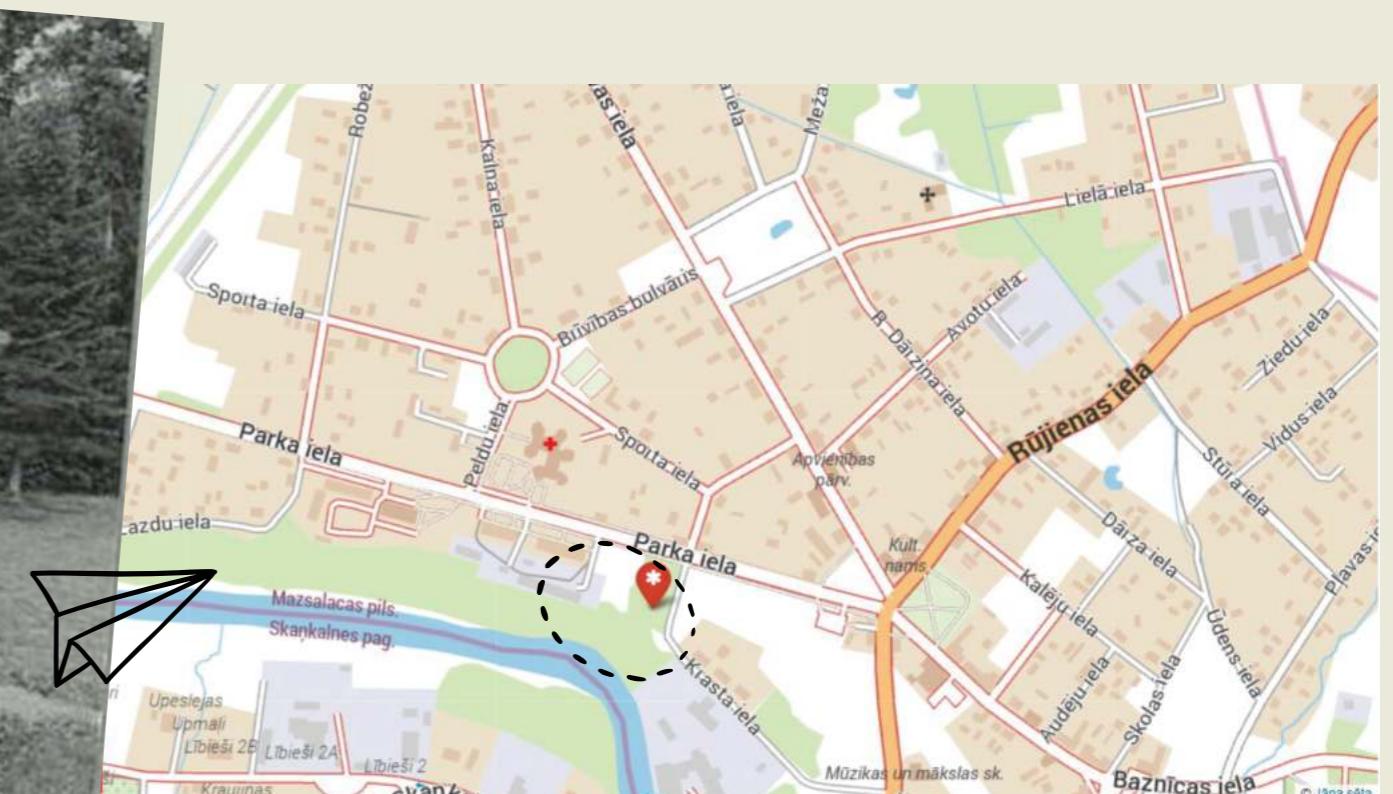
Mazsalacā dinozauru parks,
Kur laiks ir stāvējis, kā sapņu mārks.
Kā šausmīgi milzī, zaļi un lieli,
Viņi stāv klusi, bet stāsti ir dzīvi.

Tālu no pilsētām, prom no steigas,
Šeit var redzēt, kā dzīvoja tie,
Pārsvarā priečigi, reizēm skumīgi,
Dinozauri, kas sapņo par vasarām.

Bērni smejas, skrien un pētī,
uz katra stūra noslēpumi tur slēpjas.
Parks ir vieta, kur var saprast,
Kā daba rada, un kā tā mainās.

No dinozaura līdz kukainim,
Visi kopā veido dabas stāstus.
Mazsalacā dinozauru parks,
Rotaļājies stārpi šiem stāstiem!

Tekstu radīja Aleksandra Kauliņa ar māklīgā intelekta programmu

Par projektu:

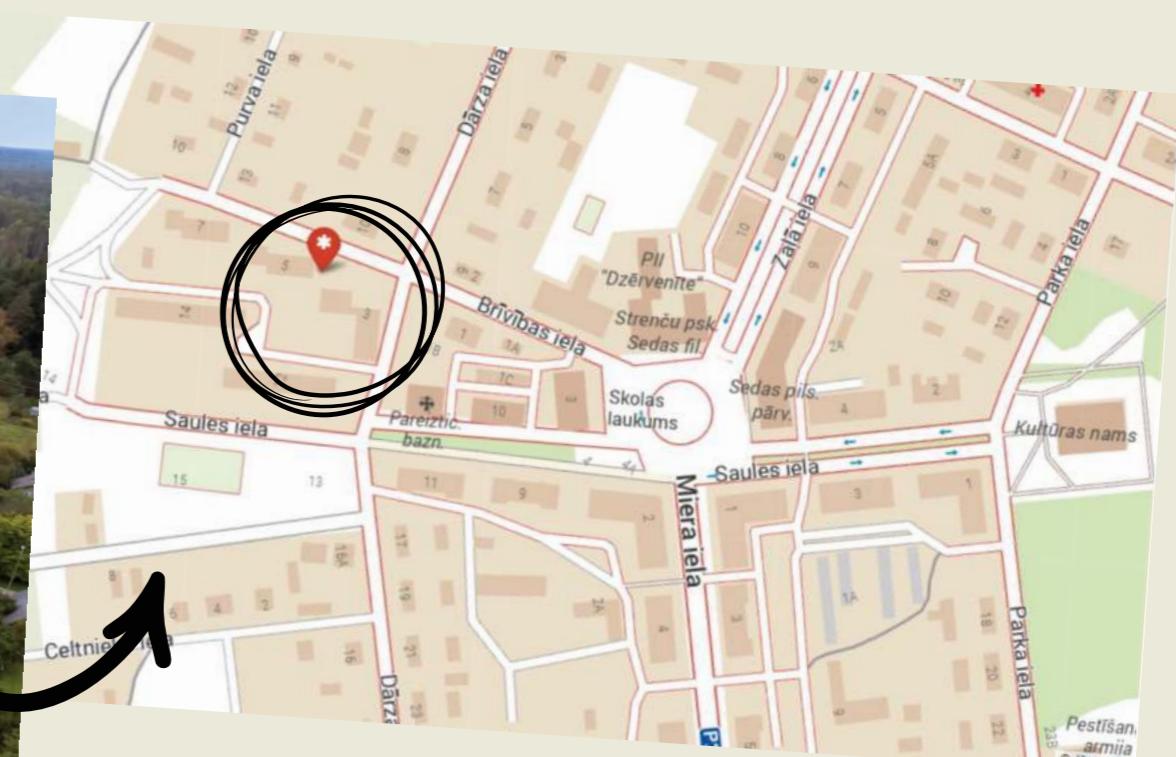
Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnei" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistītību vietvārdu talkā. Valmieras biblioteka 2024.gadā rīkoja dažadas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

Sofija, Stokholmas Latviešu skola Zviedrijā

Sarkanās mājas Sedā. Foto: Vladimirs Brjuņins

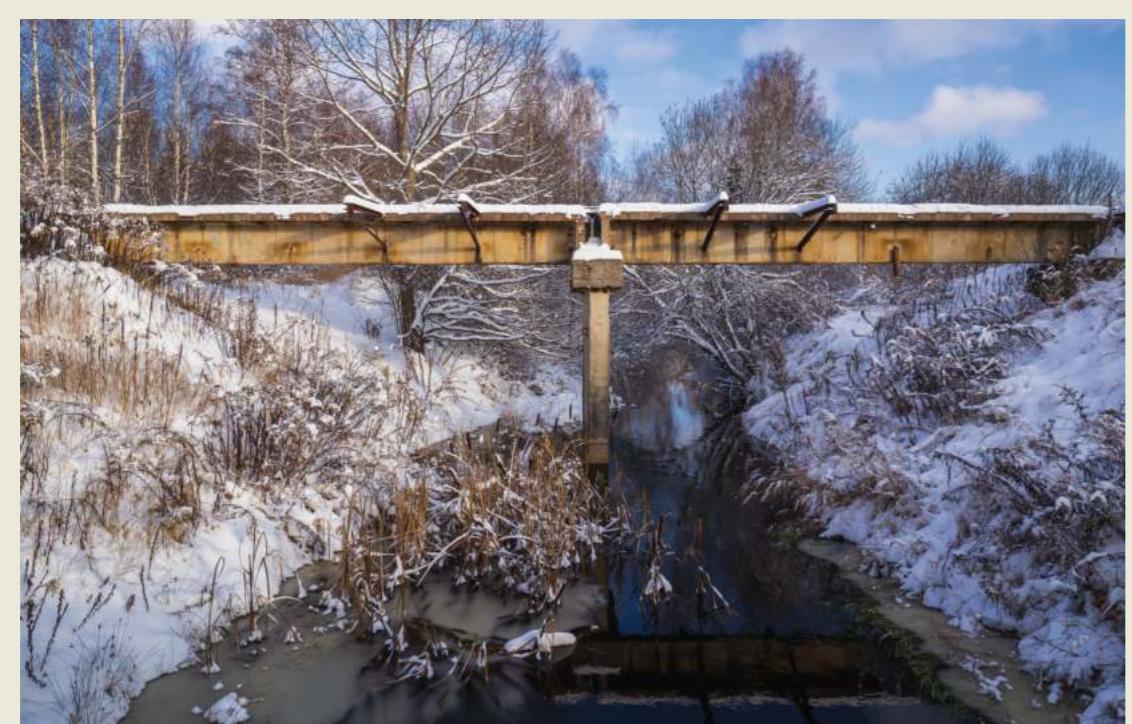
Tekstu radīja Taras Prosolkov ar mākslīgā intelekta programmu

Sedā, kur kūdra smaržo pēc vasaras,
Stāv Sarkanās mājas, kā sarkanās rozes.
Blakus laukums, kur ripoja ripa,
Bērni sapņoja par olimpisko zeltu.

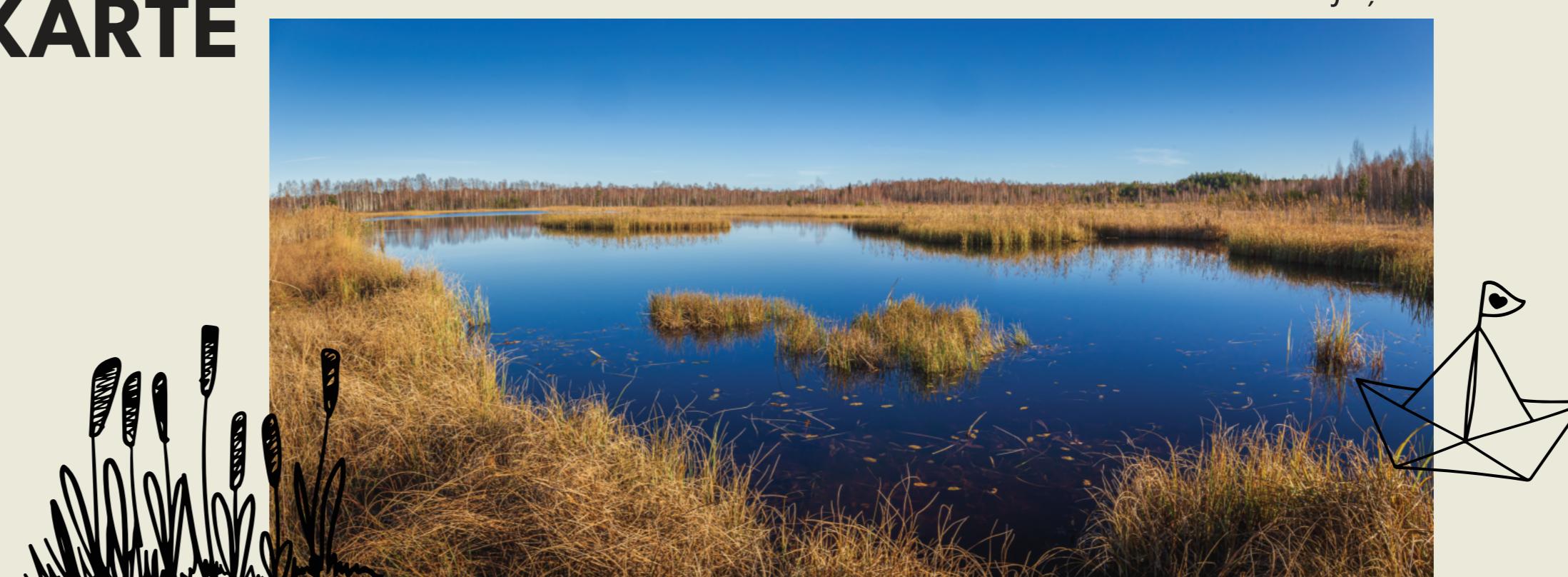
Pagalmā bēbiši rāpoja pa zāli,
Vecāki sēdēja uz soliņiem, vēroja spēli.
Vasarās ziedēja liepas, smaržoja pēc medus,
Šeit ritēja dzīve, mierīga un rāma.

Atmiņas bērnības, siltas kā saule,
Par Sarkanajām mājām, par hokeja laukumu.
Šeit katra siena stāsta savus stāstus,
Par dzīvi, kas rit mierīgi un vienkārši.

SEDAS VIETVĀRDU KARTE

Valovka Sedā. Foto: Vladimirs Brjuņins

Paravozik Sedā. Foto: Vladimirs Brjuņins

Par projektu:

Izstāde tapusi projekta "Eiropas amatierzinātne" ietvaros. Valmieras bibliotēka sadarbībā ar Mazsalacas, Rūjienas, Sedas, Strenču bibliotēkām organizēja pasākumus jauniešiem "Atzīmēts kartē! Vietvārdi tavā apkārtnē" ar mērķi veicināt jauniešu aktīvu iesaistītību vietvārdu talkā. Valmieras bibliotēka 2024.gadā rīkoja dažadas aktivitātes, lai popularizētu amatierzinātnes iespējas un veicinātu sabiedrības līdzdalību tajā.

Mežā, netālu no purva dīķiem, stāvēja vecs, sarūsējis kūdras vilcieniņš. Kādreiz tas bija darba zirgs, kas vadāja kūdru, bet tagad bija aizmirsts. Sliedes bija izjauktas, un vilcieniņš palika viens pats. Vietējie to sauca par "paravoziku". Vasarās pie tā pulcējās makšķernieki, kas ar pacietību gaidīja lomu. Vecais Vova, vispieredzējušākais makšķernieks ciemā, stāstīja, ka reiz pat nokēris līdaku, kas bija tik liela kā vilciena ritenis. Citi makšķernieki skeptiski klausījās viņa stāstos, bet klusībā sapņoja par līdzīgiem lomiem. Vecais vilcieniņš bija kļuvis par simbolu, par atgādinājumu laikam, kad mežs bija pilns ar dzīvību un darba skaņām.

Tekstu radīja Taras Prosolkov ar mākslīgā intelekta programmu

Pionieru akmens Sedā.
Foto: Vladimirs Brjuņins

Maša un Miša jau sen bija sapņojuši par īpašu tikšanos. Viņi izvēlējās noslēptu vietu – milzīgo Pionieru akmeni mežā vidū, netālu no dzelzceļa. Tautai šķita, ka akmenim piemīt īpaša energija, un daudzi jaunieši šeit nāca, lai satiktos. Saule lēni slīdēja pāri mežam, metot garas ēnas uz akmeni, kas šķita vēl noslēpumaināks vakara krēslā. Viņi sarunājās par visu pasaule, dalījās sapņos un noslēpumos, sēzot tiesi pie akmens pamatnes. Vakara vēsmā dzirdēja tālumā vilciena svilpi. Pionieru akmens bija viņu mīlestības simbols. Tāpat kā akmens stāvēja nelokāms gadīsimtiem ilgi, arī viņu jūtas bija stiprākas par laiku. Katra tikšanās pie akmens bija kā solijums viens otram.

Tekstu radīja Taras Prosolkov ar mākslīgā intelekta programmu